

Ekwo

Ndu-ikpe

Ndu Ízurèlu etso ndu Kénanu ophu phòduru nụ ogu

1 ¹Jioshuwa nwuhuchaeopho; ndu Ízurèlu bya akpata Chipfu ishi sụ iya: “?Bụ onye e-vuru ụzo je etsooru anyi ndu Kénanu ogu?”

²Chipfu sụ phe: “Ọ ndu Jiuda bẹ e-je nụ; mu wowaru alị ono ye phe l'eka.”

³Tobudu iya bụ; ndu Jiuda bya asụ ndu kẹ Simiyonu, bụ unwune phe: “Unu bya g'anyi tuko je l'alị ono, a nṣunu anyi ono je etsoo ndu Kénanu ogu. E -mechaas anyi ee-tsuru unu jee ogu k'unu.” Ọ ya bụ; ndu Simiyonu tsoru phe jeshia. ⁴No iya; ndu Jiuda jenụ etsoo phe ogu ono. Chipfu woru ndu Kénanu waa ndu Pérezu ye phe l'eka; ephe gbua ụkporo ụnu nemadzụ l'unu ise lẹ mkpukpu Bézeku. ⁵Ọ bụru lẹ mkpukpu Bézeku ono bẹ ephe húmaru Adoni-Bézeku; bya etsokwaa ya pho ogu. Ọ bụru iya bụ l'ephe alwụ-kpee ndu Kénanu waa ndu Pérezu. ⁶Adoni-Bézeku ye ọkpa l'oso. Ephe chịa ya gude; bushia ya mkpushi-eka ezekēka waa mkpushi-okpa ezekokpa. ⁷No iya; Adoni-Bézeku sụ: “Ụkporo ndu eze eto lẹ ndu eze iri, e bushiru ezekēka mẹ ezekokpa shi atutuje ekputara lẹ mkpula teburu mu. Nta-a bẹ Chileke pfuwaru mu ugwo iphe, mu meru phe.” Ephe kpuru iya jeshia Jierúsalemu; ọ bụru l'eka ono bẹ o mechaarụ nōdu nwụihu.

⁸Ndu Jiuda tsokwaapho mkpukpu Jierúsalemu ogu; lwuta iya. Ephe gude ogu-echi gbufu mkpukpu ono; tufu iya ọku. ⁹E mechaas; ndu Jiuda jepfushia ndu Kénanu ogu; mbụ ndu Kénanu ophu bu l'alị úbvú úbvú; mẹ lechięgu ndohali; mẹ l'alị ọkpa úbvú, nọ l'uzo enyanwu-ariba.

Otuniyelu alwụta mkpukpu Debi
(Jios 15:13-19)

¹⁰Ndu kẹ Jiuda ono bya ejekwapho je etsoo ndu Kénanu ophu bu lẹ mkpukpu Héburonu ogu; lwuta ndu Sheshayi; mẹ ndu Ahimanu; waa ndu

Talumayi. Iphe, e shi ekuje Héburonu lę mbu bụ Kiriyatu-Araba.¹¹ Ephe gbe l'eka ono würu jeshia ndu mkpükpu Debi ọgu. Iphe, e shi ekuje Debi bụ Kiriyatu-Sefa.¹² No iya; Kalebu sụ: "Onye gbeshikpowaru je etsoo ndu Kiriyatu-Sefa ọgu; Iwüa phē Iwüta; mu e-ke onye ọbu nwatibe mu, bụ Akusa g'o luru."¹³ Otuniyelu nwa Kenazu, nwune Kalebu kę nwata tüğbua je alwüta mkpükpu ono. Oo ya bụ; Kalebu kee ya nwada iya ono, bụ Akusa; o luru.

¹⁴ O Iwaephō ibe Otuniyelu; o sụ iya g'o je epfuaru nna iya, bụ Kalebu g'o węe ya ali.

Akusa bya enyizeta l'eli nkapfü-igara iya; Kalebu jia ya sụ: "?Bu gönü be mu e-meru ngu?"

¹⁵ O sụ iya: "Menaarụ mu iphe-oma. Eshinu i suru gę mu laa echięgu ndohali; nüfunaa mu ali l'eka mini, anwü shökoshoko." Oo ya bụ; Kalebu bya eworu ęka mini anwü shökoshoko l'eka dę dagere-dagere mę l'eka bụ ọhu ali woru nü iya.

¹⁶ Oshilokpa ọgo Mósisu, bụ iya bụ ndu Kénu be yee ndu Jiuda shi lę mkpükpu Jieriko, bụ iya bụ ndu Oha-mpfụ tuko wüfu jeshia echięgu ndu Jiuda, bụ iya bụ ęka ono, nę l'echięgu ndohali lę mgboru mkpükpu Aradu. Oo ya bụ; ephe tuko buru l'eka ono.¹⁷ Töbudu iya bụ; ndu Jiuda mę ndu Simiyonu, bụ ụnwunna phē tüğbabe nanu je etsoo ndu Kénanu ophu bu lę mkpükpu Zefatu ọgu; mekota mkpükpu ono l'ophu; o chihu. Oo ya bụ e kuahaa mkpükpu ono Homa, bụ iya bụ "mkpurupyata".¹⁸ Ndu Jiuda Iwütakwarupho ali Gaza; mę ali Ashikelonu; mę ali Ekuronu; Iwütakota mkpükpu, nökota iya nü.¹⁹ Chipfu nę swiru ndu Jiuda; ephe Iwüta ndu bu l'eka dę úbvü úbvü. Ndu ophu bu lę nsüda be kpobaru phē achishi kélé ndu k'ono be nweru ugbo-inya ọgu, e gude igwè mee.²⁰ Mkpükpu Héburonu be a nüru Kalebu; kélé Mósisu kwehawaru iya ukwe iya. Kalebu bya achishia ụnwu Anaku ęto, bu l'eka ono.²¹ Ndu Benjaminu be ta achifuduru ndu Jiebusu, bu lę Jierúsalemu. Ndu Benjaminu yee ndu Jiebusu tuko buru eghirigha lę Jierúsalemu byasü ntanu-a.

²² Ndu ọnụ-ulo kę Jiósefu be jekwarupho etsoo mkpükpu Bételu ọgu; Chifpu swikporu phē eswiru.²³ Ephe bya ezia ndu e-je anwüa ngge lę Bételu ono, bụ iphe, o shi aza bụ Luzu.²⁴ Ndu ono huma nwoke, shi lę mkpükpu ono alufuta. Ephe sụ iya: "Jiko goshinu anyi ọnụ-abata mkpükpu-a. Anyi e-mekwaru ọgu-a iphe-oma."²⁵ Oo ya bụ; o goshi phē ọnụ-abata mkpükpu ono. Ephe tsso ndu mkpükpu ono ọgu; gude ọgu-echi gbushikota phē. Ole ephe haru nwoke ono; waa ndibe iya l'ophu.²⁶ Töbudu iya bụ; nwoke ono kwafü lashia ali ndu Hetu, bụ ęka o buwaro jaa bürü mkpükpu ęka iya. O gube mkpükpu ono Luzu, bụ iya bụ iphe, ọzo byasü ntanu-a.

Oha, ndu Ízurelu ta achifuduru

²⁷ Ndu Manásę be ta achifuduru ndu ali Bétu-Shanu waa mkpükpu iya; mę ndu ali Tanaku; mę ndu ali Dörö; mę ndu ali Ibulamu; mę ndu

ali Megido; mē mkpükpu lē mkpükpu, nogbaa phē nū; kēle ndu Kénanu ono bē kpofuru ishi phē ye l'ali ono. ²⁸A nonyaa; ndu Ízurēlu bya enweru agburēhu; ẹphe kebuta ndu Kénanu; ẹphe jehaarū phē ozi; kēle ẹphe ta achifū-gbudsonu ndu Kénanu ono.

²⁹Ndu Ifuremu bē ta achifukwarupho ndu Kénanu ndu ọphu bu lē mkpükpu Geza; ẹphe l'ephe tuko bua eghirigha l'eka ono.

³⁰Ndu kē Zebulonu bē ta achifuduru ndu ọphu bu lē mkpükpu Kituronu; mē ndu ọphu bu lē mkpükpu Nahalolu. Ndu Kénanu ono, bu l'echilabō phē ono; jehaarū phē ozi.

³¹Ndu kē Asha bē ta achifuduru ndu bu lē mkpükpu Ako; mē ndu ọphu bu lē mkpükpu Sayidonu; mē ndu mkpükpu Ahulabu; mē ndu mkpükpu Akuzibu; mē ndu mkpükpu Hēluba; mē ndu mkpükpu Afeku; mē ndu mkpükpu Rehobu. ³²Oo ya bụ; ndu Asha buru l'echilabō ndu Kénanu, bụ ndu vuahawaa ụzo buru l'ali ono; kēle ndu Asha bē ta achifuduru phē.

³³Ndu Nafutali bē ta achifuduru ndu bu lē mkpükpu Bētu-Shemeshi; waa ndu bu lē mkpükpu Bētu-Anatu. Ẹphe buru l'echilabō ndu Kénanu, bụ ndu vuahawaa ụzo buru l'ali ono. Ẹphe mee ndu Bētu-Shemeshi; waa ndu Bētu-Anatu; ẹphe jehaarū phē ozi.

³⁴Ndu Amorū bē nwularu ndu Danu azu; chīru phē ye l'ali úbvú úbvú. Ophu ẹphe te ekwedu g'ephe wu-pfuta phē lē nsuda. ³⁵Oo ya bụ; ndu Amorū kebe l'ephe bufutaje l'úbvú Heresu; mē lē mkpükpu Ajialonu; mē lē mkpükpu Shalubimu. A nonya ndu onu-ulo Jíosefu bya aja àjajà ka l'otu; bya aka enweru ọkpehu; ẹphe kebuta ndu Amorū ẹphe jehaarū phē ozi mkponwu-ehu.

³⁶Oke-ali ndu Amorū bē shi l'uzo isheli úbvú “Akpi” nōo jasú lē mkpükpu Sela; bya akwasewaruro ya.

Aabarū ndu Ízurēlu mba

2 ¹Ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu bya agbē lē mkpükpu Gilugalu jeshia lē mkpükpu Bokimu je asu: “Mu dufutaru unubē ndu Ízurēlu l'ali Ijiputu; duru unu ye l'ali ono, mu riburu nte lē mu a-nu nna unu ono. Mu sụ lē mu ta abyadụ emebyi ogbandzu, mu lē unu gbaru. ²L'unubēdua bē bụ iphe, dūru unu bụ g'unu lē ndu bu l'ali-a ta gbasị ndzụ; unu e-chikpôshikota oru-ngweja phē. Obenu l'unu jíkaru eme iphe ono, mu pfuru unu g'unu mee ono. ?Bụ gụnu kparu iphe, unu meru egube ono? ³Eshinu ọ dụ nno bē iphe, mu epfurụ unu nta-a bụ lē mu taa chifuekwari unu ndu ono. Ẹphe a-buru unu aghamēhu; teme agwa phē, a-buru ónyà, unu a-nmalahije.” ⁴Ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu ono pfuchaerupho ndu Ízurēlu iphe ono; ẹphe tushia ụzu-ekwa. ⁵Oo ya bụ; ẹphe gubé eka ono “Bokimu, ụzu-ekwa.” Ẹphe nōdu l'eka ono gwaa Chipfu.

Anwụhu Jioshuwa

⁶Tobudu iya bụ Jioshuwa suchaa gē ndu Ízurēlu lashia; onyenonu laa je enwechaaru oke ali nkiya. ⁷Ephe bakotaru Chipfu ejá lē teke Jioshuwa nō

ndzụ; mēkwapho lę teke ndu bụ ogeranya ophu ka Jioshuwa aka nka nō ndzụ, bụ iya bụ ndu ono, hümakotaru iphe, dū biribiri, Chipfu meshiru ndu Ízuręlu ono. ⁸Onye-ozi Chipfu, bụ Jioshuwa; nwa Nunu bę nōru ükporo apha ise l'apha iri; o nwụhu. ⁹Ephe lia ya l'eka o nweru alị lę mkpukpu Timunatu-Héresu, nō l'alị úbvú úbvú Ifuremu l'uzo isheli úbvú Gashi. ¹⁰Ogbo k'ono nwüşihu-gbuchaephō lapfuchaa nna phe; ogbo ozo bya alufuta, bụ ndu ta amadụ Chipfu; ophu epfurō k'iphe, dū biribiri ono, o meshiru ndu Ízuręlu ono.

Ndu Ízuręlu abarụ Balụ eja

¹¹Tobudu iya bụ; ndu Ízuręlu meahaa ejø-ememe l'enya Chipfu; bya awata abarụ Balụ eja; ¹²mbụ; parụ Chipfu, bụ Chileke kę nna phe haa, bụ onye ono, dufutaru phe l'alị Ijiputu ono. Ephe tsoru iphe, bụ agwa ndu bupheru phe mgburugburu baaharụ eja. Ephe kpatsunụ Chipfu eħu-egħu; ¹³kèle ephe parụ Chipfu haa; baaharụ agwa Balụ; waa Ashitoretu eja. ¹⁴Tobudu iya bụ; oke eħu-egħu Chipfu dapfuta ndu Ízuręlu; o woru phe ye l'eka ndu o-lwħa-olaa; ephe lwħa phe alwulwu. O nwuru phe nü ndu oħogu phe, bupheru phe mgburugburu, bụ ndu ephe ta adjued u ike wotaba oħġu ozoba. ¹⁵Ekameka, ephe jekporu bę Chipfu ahajee phe pho; g'e emekpee phe; mbu egube ono, o pfuhawaru phe l'oo-nodu anwuru phe ono. O bunuru iya bụ l'ephe anodunu l'oke iphe-ehuka.

¹⁶A nonya Chipfu bya emee ephe nweru ndu-ikpe, bụ ndu adzoje phe l'eka ndu lwħtaru phe nü. ¹⁷Obenu l'ephe ta angabekwarupho ndu-ikpe phe ono nchi; kèle ephe tsoleru-a apharwħi onwophe l'abarụ agwa eja. Ephe dakoberu gbakuta azu l'etso uesto ono, nna phe tsoru ono, bụ iya bụ; eme ekemu Chipfu. Ephe te emeduru għe nna phe. ¹⁸O nođu abużjeru teke Chipfu meru g'ephe nweru Onye-ikpe; o swiru onye-ikpe ono eswiru; gude onye-ikpe ono dzotakota phe l'eka ndu oħogu phe jasu g'onye-ikpe ono a-no-beru ndzụ. Iphe, kparu iya nü bürü l'ude, ephe atsuje lę k'ishi, ndu ono akpapya phe; mē k'ħeu, ephe anoduje emekpa phe; bę l'emeje imemini phe adu Chipfu. ¹⁹Teke onye-ikpe ono nwħħuerupho; ephe adakob; kabaa apharwħi onwophe eme le għe nna phe meru; mbu ephozeru agwa abarụ iya eja. Ephe te ekweddu haa ejø-ememe phe; ophu ephe ta aħaduru ekwefuru Chipfu ike. ²⁰No iya; oke eħu-egħu Chipfu dapfuta ndu Ízuręlu; o sū: "Eshinu oħa-a mebyiwaru ogbandzu ono, mu meru doberu nna phe ono; ophu ephe ta angajeedu nchi l'iphe, mu pfuri; ²¹bę mu ta abyadu achifukwaduru phe oħra ono, Jioshuwa ta chi-shiduru; tħem o nwħħu ono. ²²Mu e-gude phe hħta ndu Ízuręlu ama; maqduru ?ephe a-wata etso mħbe Chipfu egħube nna phe oħre tsoru mu?" ²³O ya bụ; Chipfu paru oħra ono haa; ophu o woduru phe ye Jioshuwa l'eka; mbu shi nno chiħi-kebe phe egwegħwa.

Qħa, Chipfu ta achiħiduru ndu Ízuręlu

3 ¹Waa oħra ono, Chipfu paru haa g'o gude hħa ndu Ízuręlu ama; mbu ndu Ízuręlu, ndu ophu ta amadu k'ōġu ono, alwħru l'alị Kénanu

ono. ²Iphe, kparụ iphe o meru iphe-a bụ g'o gude iya zia ụnwu Ízurelu ndu ophu te eshidu maru g'aalwuje ṡogu ęgube aalwuje iya. ³Oha ono bụ ụmadzu ise, bụ ndu-ishi ndu Filisitayinu; mē ndu Kénanu l'ophu; mē ndu Sayidonu; mē ndu Hevu, bukọta l'úbvú úbvú Lébanonu; e-shikpoo l'úbvú Belu-Hamonu je akpaa lẹ mkpukpu Lebo-Hamatu. ⁴Chipfu ta achishi-duru phē g'o gude phē hütaje ndu Ízurelu ama g'o maru; ?ephe e-meje-a ekemu Chipfu; mbụ ekemu ono, o shi l'eka Mósisu tūru nū nna phē ono. ⁵Ndu Ízurelu buru l'echilabọ ndu Kénanu; mē ndu Hetu; mē ndu Amoru; mē ndu Pérezu; mē ndu Hevu; waa ndu Jiebusu. ⁶Ndu Ízurelu wata alu ụnwada ndu ono; bya ewojekwarupho ụnwada nkephē kee unwoke ndu oħozo ono; bya abaahakwarupho agwa phē eja.

Otuniyelu adzọ ndu Ízurelu

⁷Ndu Ízurelu bya emee ejo-ememe l'enya Chipfu. Ephe zoħaru Chipfu, bụ Chileke phē; baaharụ Balụ mē Ashera eja. ⁸Tobudu iya bụ; Chipfu swibenuru ndu Ízurelu ęhu-eghu; k'ophu o nwuru phē ye l'eka Kushanu-Rishatayimu, bụ iya bụ eze ndu Mesopotémiya. Ndu Ízurelu nođu Kushanu-Rishatayimu l'eka apha ęsato. ⁹A nonyaa; ndu Ízurelu raku Chipfu; o nū phē onye ndzota, bụ Otuniyelu nwa Kenazu; mbụ Kenazu, bụ nwune Kalębu kę nwata; o dzota phē. ¹⁰Unme Chipfu bya ejii iya ęhu; o bya abụru onye-ikpe ndu Ízurelu. O tüğbua jeshia ṡogu; Chipfu woru Kushanu-Rishatayimu, bụ eze ndu Mesopotémiya ye iya l'eka; o lwụ-kpee Kushanu-Rishatayimu. ¹¹Tobudu iya bụ; alị ono buru lę nchi-odoo ükporo apha labo. Qo ya bụ Otuniyelu, bụ nwa Kenazu bya anwụhi.

Ehudu adzọ ndu Ízurelu l'eka ndu Mówabu

¹²No iya; ndu Ízurelu bya emekwaa ejo-ememe զօbaa l'enya Chipfu. Qo ya bụ; Chipfu gude nū k'ejo-ememe ono ęphe meru ono mee Egulonu, bụ eze ndu Mówabu o kapyabe phē. ¹³Qo ya bụ; Egulonu je akpakọ ndu Amoru; waa ndu Amaleku; ęphe je alwụ-kpee ndu Ízurelu. Ephe nata phē mkpukpu Oha-mpfụ ono. ¹⁴Ndu Ízurelu nođo l'eka Egulonu, bụ eze ndu Mówabu ono apha iri l'ęsato.

¹⁵Ole ndu Ízurelu rakuərupho Chipfu; o nū phē onye ndzota, bụ Ehdudu; nwa Gera; bya abụru onye shi l'okpa-ipfu Benjaminu. O bụ onye eme ękicha. O be teke ndu Ízurelu byaru aturu ụtu nū iya g'o je anụ Egulonu, bụ iya bụ eze ndu Mówabu; ¹⁶Ehudu bya emeta ᡠogu-echi, atsụ nkọ akpati iphu labo, ogologo iya habe gę nkwo-eka lanụ; woru nwua l'ime uwe iya l'ütapfu ıkpa ękutara. ¹⁷O je eworu ụtu ono nū Egulonu, bụ eze ndu Mówabu. Egulonu bę bụ onye dụ okporokpo. ¹⁸O nüebechaa ya iphe ono; o bya edufu ndu ono, shi vuru iphe ono, ęphe tutarу ono. ¹⁹E rwuępho l'agwa, nō-kube mkpukpu Gilugalu; o ghakobę lashia azụ je asụ: "Jiko eze; o dürü ozi, mu e-zì ngu lę mpya."

Eze ono su ndu-ozi iya: “Unu gebeeshikwa-o!” Oo ya bu; ephe tuko gbado iya tufgbua.

²⁰Noo ya; Ehudu bya ejekube iya ntse l'eka o no nkinyi iya l'ime mukpuru ulo-eli ono, bu eka ka ejidata ejidata; je asu iya: “O duru ozi, shi Chileke l'eka mu eme ge mu zia ngu.” Eze gbalihueph oshi, o no anoo; ²¹Ehudu gudeeph oekicha mifuta ogu-echi ono l'utapfu okpa ekutara iya ono; woru iya nmaa eze ono l'epho. ²²Ogu-echi ono bahugbua ya l'epho jeye lishi iya; eba rimia ogu-echi ono; k'ophu bu le Ehudu be haru iya amifuta. Akurepho kposhihu iya. ²³Tobudu iya bu; Ehudu bya abahu l'oma ulo ono; woru mgbo k'ulo-eli ono gu-chishikota; guburu iya ye; woru iya tu-chishia. ²⁴O tufgbuchaeph o; ndu ejeru eze ono ozi bya eje ahuma le mgbo ulo-eli ono be a tu-chishikotaru atu-chishi; ephe su: “Obukwaru unme be qotuta l'ime mukpuru ulo-eli ono.” ²⁵Ephe nodu kwabegbiriri jasu odu tsuru ph; ephe ghadashjaha; ophu o to guhaduru ph; uzo. Ephe bya ewota ire-igodo tufhashia uzo ono. Ephe bya ahuma nnajiu-phu ph ono g'o dabyiru l'oma-ul o ono; nwuhuwaanwuhu.

²⁶Ehudu bu teke ono, ephe no kwabegph be o pyofuru gbalaa; shia uzo eka ono, agwa no ono; gbaru lashja mukpukpu Seyira. ²⁷O gbarwueph l'eka ono; o nodu l'alí ubvú ubvú Ifuremu woru opu gbua; ndu Izurelu wuru tsoru iya; a -gbé l'ubvú ono; yebedu vuta uzo. ²⁸O su ph: “Unu tso mu! Chipfu yeakwaru unu ndu oholu unu, bu ndu Mowabu l'eka.” Oo ya bu; ephe wuru tsoru iya; je anq-chishikota enyimu Jiódanu l'eka dükota chara chara, bu eka eeshije gude okpa dafu mukpukpu Mowabu; ophu ephe ekwedu g'o nweru m'onye lanu a-dafu azu iya ophuu. ²⁹Ephe gbua ndu Mowabu ono iphe, rwuru ukporo unu nemadz'u l'unu ise le teke ono; mbu ndu bükota mukparawa okpehu dükota; ophu o dudu m'onye lanu, nahuru nu. ³⁰Ndu Izurelu lwata ndu Mowabu le mboku ono; ephe nodu ph le mukpula. Tobudu iya bu; alí ono nodu le nchi-odoo ukporo apha eno.

Shamuga l'adzota ndu Izurelu

³¹Ehudu bughechaeph iши; Shamuga, bu nwa Anatu bya aburu iши. O bürü yebedu gude mgboru chigbushia ndu Filisitayinu unu nemadz'u l'ukporo umadzu iri. Yebedu bükapho onye dzoru ndu Izurelu.

Debora me Baraku adzota ndu Izurelu l'eka ndu Kénanu

4 ¹Tobudu iya bu; Ehudu nwuhuchaa; ndu Izurelu meahaa ejo-ememe l'enya Chipfu ozo. ²Chipfu woru ph ye Jiabinu, bu eze ndu Kénanu l'eka. Eka o no bürü eze be bu le mukpukpu Hazo. Onye-ishu ndu oholu iya bürü Sizera, onye bu le mukpukpu Haroshetu-Hagoyimu. ³O gude kele o nweru ugbo-inya, e meru l'igwe; unu labo l'ukporo ise kpaa ndu Izurelu owechorochoro apha ukporo. Tobudu iya bu; ndu Izurelu raku nu Chipfu g'o gbaaru ph mukpu.

⁴Debora, bụ nwanyi epfuchiru Chileke; mbụ nyee Lapidotu bụ onye-ikpe ndu Ízurelu teke ono. ⁵Ekpa o shi anoduje bụ lę mkpula mpfú Debora, nō lę mgbaka mkpukpu Rama yele mkpukpu Bételu l'alị úbvú Ifuremu; ndu Ízurelu awụ ejepfu iya g'o kpeera phē ikpe. ⁶Oo ya bụ; o bya ezia e je ekua Baraku nwa Abinowamu, shi lę mkpukpu Kadéshi, nō l'alị ndu Nafútali. O sụ iya: “Chipfu, bụ Chileke ndu Ízurelu bẹ́ ziru ngu sụ g'i tūgbua je achịta unwoke ndu Nafútali; mè unwoke ndu Zebulonu ụkporo ụnu nemadzụ l'ụnu ise yeru onwongu; duru phē g'unu shia ụzo úbvú Tabo. ⁷Mu e-me Sizera, bụ onye-ishi ndu ojogu Jiabinu; g'o chiru ugbo-inya iya; yele ndu ojogu iya; bya l'eniyimu Kishonu; mu eworu Sizera ye ngu l'ekpa.”

⁸Baraku sụ iya: “O -bụru l'ii-tsoru mu je; bẹ́ mu e-jekwa-a; teke i tii tsodu mu je bẹ́ mu tee jekwa.”

⁹Debora sụ iya: “O duepho ree; mu lę ngu a-swíru-a je; ole ùbvù, nō l'iphe-a, iibya ejeje-a bẹ́ taa buekwanuru nkengu. Ishi iya bụ l'oo nwanyi bẹ́ Chipfu e-me; l'o gude Sizera.” No iya; Debora gbalihu tsoru Baraku; ephe jeshia Kadéshi. ¹⁰O bụru lę Kadéshi bẹ́ Baraku rwukoheru ndu Zebulonu waa ndu Nafútali ephe dörö. Ndu o gude jee bụ ụkporo ụnu nemadzụ l'ụnu ise. Debora tsokwaru phē pho.

¹¹No iya; Heba, bụ onye Kénu, bụ iya bụ oshilökpa Hobabu, bụ nwune nyee Mósisu; bufu onwiya l'ekpa ndu Kénu nō. O tūgbua je eworu ulo-ekwa iya kpobea l'upfu achị, nō lę mkpukpu Zananimu, nō lę mgboru alị Kadéshi. ¹²Tobudu iya bụ; epfuaru Sizera lę Baraku nwa Abinowamu bẹ́ jeshiakwaru l'úbvú Tabo; ¹³Sizera chíatakota ụkporo ụnu ugbo-inya ígwè iya labo l'ukporo ugbo-inya ígwè ise; mè unwoke, ephe l'iya nō l'ophu; shi lę mkpukpu Haroshetu-Hagoyimu jeshia l'eniyimu Kishonu.

¹⁴Noo ya; Debora sụ Baraku: “Ngwa! Oo ntanụ-a bẹ́ Chipfu woru Sizera ye ngu l'ekpa.” Sụ iya: “Chipfu vutahaakwaru ụzo.” Oo ya bụ; Baraku chíru ụkporo ụnu ojogu labo l'ukporo iri nyizetakota l'úbvú Tabo. ¹⁵Chipfu gude ogu-echi Baraku meru eberebete tụ Sizera; mè ugbo-inya iya l'ophu; waa ndu ojogu iya g'ephe ha. Sizera pfifufata l'ugbo-inya iya chie ọkpa l'oso. ¹⁶Baraku chipyabe ndu ojogu Sizera; mè ugbo-inya phē jasụ ephe rwua Haroshetu-Hagoyimu. O bụru ogu-echi bẹ́ e gude gbushikota ndu ojogu Sizera. Ophu o dudu m'onye lanu, phoduru nu.

Jiayelu egbu Sizera

¹⁷No iya; Sizera gude ọkpa gbaru lashia l'ulo-ékwà Jiayelu, bụ nyee Heba; onye Kénu. O bụru iphe, kparu iya nụ bụ lę Jiabinu, bụ eze ndu Hazo bẹ́ yele ndibe Heba, bụ iya bụ onye Kénu ono dụ lę ree. ¹⁸Jiayelu gbagbua je agba Sizera ndzuta; bya asụ iya: “Nnajuphu mu tokwa ẹhu! Gbabata! Ta atsushi ebvu!” O gbapfu nụ iya l'ulo-ékwà ono; o bya eworu ékwa kpube iya. ¹⁹O sụ iya: “Jiko kenaah mu mini gę mu ngua; kélé egwu

mini agukwa mu.” O kpuhaa iphe, ooyeje mini-éra-eswi; gbata iya nü iya; o ngua. O bya ewokwaru ekwa ono kpuchia ya.²⁰ O su nwanyi ono: “Pfukwari l'önü-abata ulo-ékwa ono; k'ophu bụ; o -duru onye byaru bya ajia ngu su: ‘O nweru onye no l'eka-a?’ Iji-sükwanu iya: ‘Waawaal!’”

²¹ Obenu le Jiayelu, bụ nyee Heba gbé wota nggu, eegudeje kpobé ulo-ékwa; bya ewota ongu; pyaa mpya jepfu iya; je egude ongu ono kpobé iya nggu ono l'ishi nchi. O foo ya bahü l'alí; kèle mgbenya tū-rrewaru iya atu-rwe; teme ike bvushikwa iya pho. O bürü iya anwuhu.²² A bya l'amarrú; Baraku nödu agbaghawaa l'eka ochikwanu Sizera; Jiayelu lufuta gbapfuta iya; bya asu iya: “Bya; ḡe mu goshi ngu nwoke ono, ijicho ono.” Tobudu iya bụ; o bya etsoru nwanyi ono bahü; bya ahuma Sizera ḡo dabyiru nwuhuwaa anwuhu; nggu kpotoru iya l'ishi-nchi.

²³ O bürü le mbóku ono bē Chileke meru Jiabinu, eze ndu Kénanu; o laa ndu Ízurélu l'eka. ²⁴ Ike ndu Ízurélu bya akapyabé kē Jiabinu, bụ eze ndu Kénanu ɔkpobe akapyabé gbiriri jasú ẹphe lwu-kpee ya.

Ebvu, Debora yee Baraku guru

5 ¹Lé mbóku ono bē Debora yee Baraku nwa Abinowamu guru ebvu-a su:

² “Ndu-ishi ndu Ízurélu vutaru ụzo ọgu;
ndu Ízurélu l'ophu gude obu phé tsoru phé;
unu jaa Chipfu ajaja!

³ Unu nüma iphe-a; unubé ndu eze!

Unu ngabé nchi; unubé ndu-ishi!

Mu a-gü ebvu nü Chipfu; mu a-gü ebvu gü-ku iya;
mbü le mu e-gude ebvu jaa Chipfu, bụ Chileke ndu Ízurélu ajaja.

⁴ Gube Chipfu; teke i lufuru l'alí Siye;

mbü teke i zoru garamugaramu lüfu l'alí ndu Edomu
bē mgboko nmahuru jjijiji;
igwe rwua erwurwu; wa mini.

⁵ Úbvú bē nmakotaru jjijiji l'iphu gube Chipfu;

mbü jeyekpō l'úbvú Sayinayi bē nmacharu jjijiji
l'iphu gube Chipfu, bụ Chileke kē ndu Ízurélu.

⁶ Lé teke kē Shamuga nwa Anatu; waa Jiayelu

bē a gwóberu eshi eze gbororo;
ndu ije pyoaha ntubo.

⁷ Iphe, bụ mkpukpu, nō le Ízurélu dabyikotaru iphoror;

gbiriri jasúru Debora futa;
bya abürü ne ndu Ízurélu.

⁸ Géphe hataru agwa ọphúú; bē ọgu wataru ada l'alí Ízurélu gbaa

mgburugburu;
ophu o dudu mē iphe, eegudeje egbobuta onwonye; ozoo arwa, a
humaru l'echilabø ükporo ụnu nemadzú ise, nō l'alí Ízurélu.

- 9 Ndu-ishi ndu Ízurelu dū mu l'obu;
 mbụ ndu tịrụ obu phē onyo wofuta onwophē onoya.
 Unu jaa Chipfu ajaja!
- 10 Unubē ndu ono agba l'eli nkapfū-ịgara ọchaa;
 mbụ unubē ndu ono, nō l'eli ukpo, a wukoberu l'eli nkapfū-ịgara;
 mẹ unubē ndu eje l'okpa;
- 11 unu geedukwa olu-ebvu ndu ono, agụ ebvu l'eka eekutajé mini
 ono.
- Ọ o l'eka ono bę ẹphe a-nodu gúa ebvu k'iphe, pfuru oto, Chipfu
 mekotaru;
 mbụ iphe, pfuru oto, o mekotaru ndibe iya lę Ízurelu.
 Tobudu iya bụ; ndibe Chipfu wụfụ jeshia l'ọnụ-abata mkpükpu.
- 12 'Gbalihukpôdapho! Debora gbalihu!
 Gbalihu! Gbalihu! Chiswee ebvu!
 Baraku; gbalihu!
 Gübe nwa Abinowamu; duta ndu i kpuru lę ndzụ.'
- 13 Tobudu iya bụ; unwoke ophu phoduru nụ wụ-pfushia ndu-ishi.
 Ndibe Chipfu wụfụ byapfuta mu g'anyi tsso ndu ọkpēhu dū ogu.
- 14 Ndu Ifuremu, bụ ndu ophu gbaru ọgbarabvu l'úbvú úbvú Amalekü
 wụfuta tsoru gübe Benjaminu; gü lę ndibe ngu.
 Ndu-ishi-ojogu, shi l'alị ndu Makiya wụfutakwapho;
 ndu shi l'alị Zebulonu bụru ndu gude mgboror onye-ishi-ojogu.
- 15 Ndu-ishi ndu Isaka; ẹphe lę Debora tuko swiru.
 Nokwapho gę ndu Isaka l'onwophē wükwarupho tsoru Baraku;
 gbazeta lę nsuđa ono.
 Ophu obu anodu ndu Rübenu l'eka lanu.
- 16 ?Bụ gụnu bę unu doru l'odu aturu eme?
 ?Bụ g'unu nụma okwe onye eche aturu akpọ gude ekukobę aturu iya
 tọ?
- Ndu Rübenu bę agba egomunggo shii.
- 17 Ndu Giladu bę kwaru l'azụ enyimu Jiódanu.
 ?Bụ gụnu bę ndu Danu gugaru kwaa l'ugbo-mini?
 Ndu Asha kwaa l'agugà enyimu;
 mbụ l'odu ugbo-mini.
- 18 Ndu Zebulonu mịa enya lę ndzụ kweta ọnwu.
 Nokwapho gę ndu Nafutali mịkwarupho enya lę ndzụ bụ ono;
 mbụ l'egu ogu ono.
- 19 Ndu eze byaru; ẹphe lwụa ogu ono.
 Ndu eze ndu Kénanu bę lwụra ogu lę mkpükpu Tanaku;
 lę mgboror mini mkpükpu Megido;
 ophu ẹphe alwụtaduru mę mkpolà-ọchaa.
- 20 Kpokpode bę gbechaa l'akpaminigwe alwụ ogu;

- mbụ l'ephe shichaa l'eka ephe eshije; etso Sizera ọgu.
- 21** Enyimu Kishonu tuko phẹ kpota;
 mbụ enyimu shi l'ichee ono, bụ iya bụ enyimu Kishonu.
 Gube obu mu; gude ike zoru je l'iphu!
- 22** No iya; igiji ọkpa ịnya nodu ada g'egbigwe.
 Mbụ ịnya, ọkpehu dụ nodu agbagbaa kẹ kwaakwa.
- 23** Ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu suru: ‘Unu tịa mkpükpu Merozu
 ọnụ;
 mbụ; unu tịa phẹ ejo ọnụ;
 kèle ephe ta abyadịru eyetaru Chipfu eka l'ogu;
 mbụ yetarụ Chipfu eka lwụa ndu ike dụ l'ogu.’
- 24** Ge Jiayelu; mbụ nyee Heba, bụ onye Kénu bùkwaru onye aa-kachaa
 agorù ọnụ-oma nụ l'iphe, bụ ụnwanyi;
 g'ọ búru iya bẹ aa-kachaa agorù ọnụ-oma nụ l'iphe, bụ ụnwanyi,
 bu l'ulo-ékwa.
- 25** O rarụ órà mini; o nụ iya mini-era-eswi.
 Mbụ l'ọqo l'iphe, gbaru ndu eze bẹ o yeru iya mini era-eswi.
- 26** O dzụ-liru nggu ụlo-ékwa;
 bya egude erekutara palia ongu ndu-ozi;
 kpobé iya Sizera l'ishi-nchị;
 tsupyabé iya ishi l'alị; kpo-fua ụzo.
- 27** O buru lẹ mgboru ọkpa iya bẹ o phozeru; dabyiru.
 Mbụ l'ọqo lẹ mgboru ọkpa iya bẹ o phozeru dabyiru nwụhu.
 O búru l'eka o phozeru ono bẹ o daru; nwụhu.
- 28** Lẹ windo bẹ ne Sizera gbẹ pyofu ẹnya.
 O nodu l'ọnụ-ụzo ụlo-eli ara ekwa sụ:
 ‘Bụ gunu kparụ iphe, ugbo-ịnya anọ ọdu alwalwa?
 Bụ gunu meru iphe, a ta nụada ụkporo ọkpa ugbo-ịnya iya?’
- 29** Unwumgboko ibe eze ndu ọphu kachaa amaru iphe nodu azụ eyeru
 iya l'iphe, oopfu;
 teme yębedua nodu azukwa iya pho ekwe l'onwiya.
- 30** Ephe nodu asuje iya: ‘Tobudu iphe, ephe a-kwata l'okwata bẹ ephe
 acho; bya ekekwa iya pho ekeke?
- Nwoke ọnụ e-keta nwamgboko lanụ; ozoo ębo.
 Sizera eketachaa uwe, ama ntumatu;
 mbụ l'oo-ketachaa uwe, ama ntumatu, akwaru k'erenegete;
 waa ekwa, dụ ęguru, mu a-tụ-phuje l'olu;
 mbụ ?o bùkotaru iphe, a kwatarụ l'okwata?’
- 31** Ge ndu ọhogu gube Chipfu lakota l'iyi ęgube ono.
 Ole ge ndu yeru ngu obu gbukwa kẹ nwịinwii g'enyanwu, agbakota
 agbakota.”
- Tobudu iya bụ; alị ono nweru nchi-odoo nọ ụkporo apha labo.

Ndu Midianu akpa ndu Ízurélu éhu

6 ¹Ndu Ízurélu mekwa éjo-ememe l'iphu Chipfu ozo. Chipfu woru phē yee ndu Midianu l'eka; éphe nō phē l'eka apha ésa. ²Ndu Midianu kpaa phē éhu k'ophu éphe laru l'úbvú je emeshia ulo waa m̄kpù le mgbaka mgbaka mkpuma; mē l'ogba; mē l'eka a kpushigbaaru ike je ebugbaaru. ³No iya; o nōdu abujeru teke ndu Ízurélu kóru opfu; ndu Midianu; mē ndu Amaleku; mewaro ndu buchaa l'uzo ényanwu-awawa awuru bya etsoo phē ogu naa phē iya. ⁴Éphe nōdu ejeje anmaa anmanma ogu l'alí ono; tuko iphe, éphe meberu l'alí mebyishikota; mbu mebyishi-kota iya nno je akpaa lē mkpukpu Gaza. Ophu o dudu mē iphe, dzu ndzú, éphe ahaje lē Ízurélu; je akpachaa l'atürü; waa eswi; mē nkafu-igara. ⁵Éphe achijeru éku phē; waa ulo-ekwa phē zeru gbiigbiigbi g'igube; mbu k'ophu a ta majéduru g'e-shi aguta phē l'ogu éphe l'inaya-kamélu phē; éphe abyaphunwua alí ono gbaa ya ophorokpo. ⁶Ndu Midianu ono mee ndu Ízurélu; éphe kwata daa ükpa ıkpobe adada. No iya; éphe bya araku Chipfu g'o gbaaru phē mkpu.

⁷O ya bū; ndu Ízurélu rakuépho Chipfu lē k'iphe ndu Midianu eme phē ono; ⁸o zitaru phē onye mpfuchiru Chileke, bū onye pfuru ndu Ízurélu sū: "Waa iphe, Chipfu, bū Chileke ndu Ízurélu epfu baa: Qo mu bū onye ono, dufutaru unu l'alí Ijiputu; mbu l'alí ono, unu shi bürü ohu ono. ⁹Mu nafutaru unu l'eka ndu Ijiputu mē l'eka ndu shi akpa unu éhu; mu chishikotaru unu ndu ono l'alí phē; woru iya nū unu. ¹⁰Mu pfuaru unu sū l'oo mbédua, bū Chipfu, bū Chileke unu. G'unu ta abakwaru agwa ndu Amoru éja l'alí ono, unu bu ono. Ole unu te eyeduru mu onu."

¹¹Noo ya; ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu bya bya anodu l'upfu achi, nō lē mkpukpu Ofura. Onye nwe achi ono bū Jiowashi, bū onye shi l'ipfu ndu Abiyeza. Nwatibe iya, bū Gidiyonu nōdu l'eka aazoshije mē l'akpuru vayinu; echishi witi g'o wohaa ya gē ndu Midianu ta ahūma iya. ¹²Ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu ono bya achaa Gidiyonu l'iphu bya asu iya: "Chipfu nokwa swiru ngu; gube ojogu, ike dū."

¹³Gidiyonu sū iya: "Oowaa; nnajjuphu mu; o -büru lē Chipfu nō swiru anyi; ?bū gunu meru g'o gude iphe-a nōdu anwükotaru anyi? ?Denuhunu iphe-ohumalenyia ono, nna anyi phē kóru anyi ono; mbu l'éphe suru: 'L'oo Chipfu dufutaru anyi l'alí Ijiputu.' Ole nta-a bē Chipfu óbú gbe gwobewaa anyi; woru anyi ye l'eka ndu Midianu."

¹⁴No iya; Chipfu bya adakobe sū iya: "Gude ike, i nweru je anafuta ndu Ízurélu l'eka ndu Midianu. O kpokwaa mbédua gedegede bē ezi ngu sū ngu g'i je."

¹⁵Gidiyonu sū iya: "Oowaa; nnajjuphu mu; ?mu e-me ime-agha dzōo ndu Ízurélu? H̄umanu l'oo kwa unuphu k'anyi bē énya kachakpoo alwalwa l'ipfu Manáse; tème o bürü mu bē kachaa alwa alí l'ónulo ibe nna mu."

¹⁶ Chipfu sụ iya: “Mu e-swiru ngu-a; mbụ l'ii-tuko ndu Midianu lwụ-kpekota g'ephe bụ onye lanụ.”

¹⁷ Gidiyonu yeeru iya ọnu sụ: “O -bụru lẹ mu dụwaa ngu l'obu; goshinu mu iphe, e-me gẹ mu maru l'o bụ-a gubedua bẹ epfu eyeru mu nụ. ¹⁸ Jiko ta atụgbukwa l'eka-a jasụ gẹ mu byapfuta ngu; gẹ mu je ewota iphe, mu a-nụ ngu bya edoberu ngu l'atatiphu.”

Tobudu iya bụ; Chipfu sụ iya: “Mu a-nodu-a jeye iilwa azụ.”

¹⁹ Tobudu iya bụ; Gidiyonu bya abahụ l'ulo je eworu mkpi gbua shia; bya ewota utu iphe, egudeje eme buredi, jiru nkweka gheta buredi, e te yedịru iphe, ekoje buredi. O bya agushia anụ ono ye lẹ nkata; wụ-rū ırwukurwuku iya ye l'itoshi. O gweta iya wojeru iya l'upfu achị ono. ²⁰ Ojozi-imigwe, shi l'eka Chileke ono bya asụ iya: “Gweta anụ ono; mè buredi ono dobe l'eli mkpuma-a; ijiwufutakwapho ırwukurwuku iya ono.” Gidiyonu bya emekota iya nno. ²¹ Tobudu iya bụ; ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu ono bya eworu ọnunu mgboro, ọ gude l'eka denyi l'anụ yele buredi ono. Ọku shi lẹ mkpuma ono gbanwuhu; kepyashikota anụ; mè buredi ono. Ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu ono phuhu.

²² Gidiyonu maerupho l'o Ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu; ọ rashịa: “Nnajuphu, bụ Chileke mu-e! Alashikwa mu-o! Kele ọ kwa Ojozi-imigwe, shi l'eka Chipfu bẹ mu gude enya mu hụma ono-o!”

²³ Chipfu sụ iya: “G'ehu dükwa ngu guu! Ta atsushi ebvu. I tịi nwụhudo.” ²⁴ Tobudu iya bụ; Gidiyonu kpuaru Chipfu ọru-ngweja l'eka ono; gube iya: “Chipfu bụ ẹhu-guu.” Ọru-ngweja ono bẹ noephō lẹ mkpukpu Ofura, nō l'alị ndu Abiyeza byasụ ntanụ-a.

²⁵ L'enyashi mbóku onokwapho bẹ Chipfu suru iya: “Kputa oke-eswi k'ebō l'eswi nna ngu; mbụ ọphu gbawaru apha ẹsaa. Je enwukposhia enya eka nna ngu agwaję Balụ; gbutushia itso Ashera, nō iya l'aguga. ²⁶ I-mechaa g'i kpuaru Chipfu, bụ Chileke ngu ọru-ngweja, dükpoo rengurengu l'eka-a, ha l'eli-a. Ịi gbe teke ono kputa oke-eswi k'ebō ono; chiتا itso Ashera ono, i gbutushiru ono gude nkụ iya gwee ngweja-akpo-oku.” ²⁷ Tobudu iya bụ; Gidiyonu bya achịta ndu-ozi iya unwoke iri; bya emee gẹ Chipfu pfuru iya ono. Ọ bụru l'enyashi bẹ o mekotaru iphemiphe ono. Ọphu o medürü iya l'eswe; kele ọotsu ndibe phẹ waa unwoke mkpukpu ono ebvu.

²⁸ Ndu mkpukpu ono lụfutashia l'ọnmewa ụtsu; bya ahụma l'a gbe me-byishikotawa nụ eka ẹphe agwaję Balụ; gbutushia itso Ashera, nō l'aguga iya; bya eworu oke-eswi k'ebō ono kpoo ọku l'eli ọru-ngweja ono, a gbe kpüwaanu l'eka ono. ²⁹ Ndu mkpukpu ono bya ajiahaa: “?Bụ onye meru iphe ọwa?” Ẹphe kpanyaa ishi; jikashinyaa; a sụ phẹ l'o kwa Gidiyonu nwa Jiowashi bẹ meru iya nụ. ³⁰ No iya; ndu mkpukpu ono bya epfuaru Jiowashi sụ iya: “Je edufuta nwa ngu. Ọo-nwụhu; kele o tsukpo-shiru enya ẹka aagwaję Balụ; bya egbutsushia itso Ashera, nō l'aguga iya.”

³¹ Iphe, Jiowashi pfuru ndu ono, nō-pheru iya mgburugburu ẹhuka ẹhuka ono bẹ bụ: “?Unu agbaru Balụ ọdzori? Tọ g’unu dzoo ya bẹ unu eme? Onye agbatarụ Balụ bẹ ee-gbukwa l’utsu. O -bürü-a lẹ Balụ bẹ bụ ọkpobe agwa bẹ teke nemadzụ mebyishiru ọru-ngweja iya be ọo-dụ nụ ike gbaarụ onwiya ọdzori.” ³² O bürü lẹ mboku ono bẹ a guberu Gidiyonu “Jieru-Balụ;” bụ iya bụ: “Gẹ Balụ gbaa mkpu onwiya”; kele Gidiyonu bẹ tsukpoşhiru ẹnya eka aagwaje Balụ.

³³ Tóbudu iya bụ; ndu Midianu l’ophu; mè ndu Amaléku; waa ndu bugbaa l’uzo enyanwu-awawa bya atuko ndu ojogu phē dzukobé; bya awufu azụ enyimü Jiódanu azụ iya ọphuu; je anmaa lẹ nsùda Jiezerelu. ³⁴ O ya bụ; Unme Chipfu bya ejí Gidiyonu ẹhu; o woru opu gbua gude kukota ụnwu Abiyeza g’ephe tsoru iya. ³⁵ O byakwapho eye ndu-ozi ẹphe zikota ozi l’alị ndu Manásẹ l’ophu g’ephe kwaa ngwogu; bya ekukókwapho ndu Asha; mè ndu Zebulonu; waa ndu Nafutali; ẹphe wúru byapfuta phē.

³⁶ Gidiyonu bya asụ Chileke: “O -bürü l’ii-shi l’eka mu dzoo ndu Ízurélu egube ono, i kweru mu ukwe iya; ³⁷ lenu; mu a-kubé ejí aturu l’eka eechishije witi-a. O -bürü l’o l’ejí aturu-a bẹ iji dashíru kpoloko; ọphu o tọ dashíduru l’oma ali l’ophu; mu amaru l’ii-shi-a l’eka mu dzoo ndu Ízurélu egube ono, i pfuru iya ono.” ³⁸ No iya; o meephø egube ono, Gidiyonu pfuru ono. O bya agbalihu lẹ nchitabohu iya je apyiá ejí aturu ono mini; pyiṭa iya mini, jiru gbamugbam, eku mini. ³⁹ Tóbudu iya bụ; Gidiyonu sụ Chileke: “Jiko g’ehu-eghu ngu te ejekwa aburu ọku dapfuta mu; gẹ mu rwofuna ngu iphe lanu. Gẹ mu gudeeshi ejí aturu ono hútafua ama ugbo lanu. K’ogiya-a; mee g’ejí aturu ono kpohukota nkụ; l’i mee g’iji dashíkota l’oma ali l’eka ono.” ⁴⁰ L’enyashi mboku ono bẹ Chileke meēru iya phø egube ono. Ejí aturu ono kpoloko bẹ iji ta adashíduru; o dashíkota l’oma ali l’ophu.

Gidiyonu alwụ ndu Midianu

7 ¹ O -rwua l’onmewa utsu; Jieru-Balụ, bụ iya bụ Gidiyonu yẹ ndu ojogu iya l’ophu wú-lihu je anmaa anmanma ogu lẹ mgboru obvumi Harodu. Ndu Midianu doru lẹ nsùda, nō l’uzo isheli ibiya ọphu ephebedua nō; lẹ mgboru úbvú More.

² Chipfu bya asụ Gidiyonu: “Ndu ojogu ngu bẹ hanükakwaru mu igwe-rigwe gẹ mu e-worū ndu Midianu ye phē l’eka. Iphe, ii-me nta-a gẹ ndu Ízurélu ta anodushi epfurū mu l’o ike phē bẹ ẹphe gude dzoo onwophe ³ bụ g’i je araaru iya ẹphe arara nta-a sụ phē: ‘Teke o dükwaru onye ẹhu anmaa anmanma lẹ ndzụ-agugu; g’onye ọbu shikwa l’úbvú Giladu-a lashia.’ ” No iya; ụkporo ụnu nemadzụ ugbo labo l’unu iri l’ise zehu lashia; o búwaru ụkporo ụnu nemadzụ l’unu ise bẹ phòduru nụ.

⁴ Obenu lẹ Chipfu pfuleru-a Gidiyonu sụ: “Ndu ono bẹ panükakwaru-pho igwerigwe. Chita phē je lẹ mini gẹ mu húchaaru ngu ẹphe ama l’eka

ono. Onye mu sụru l'oo-tsoru ngu je; bę e-je nü. Onye ophu mu sükwanuru l'o too tsoduru ngu eje bę te ejekwa.”⁵ Oo ya bụ; Gidiyonu duta ndu ono jeshia lę mini. Chipfu sụ iya: “Dobe ndu ophu gude ire angu mini ge nkuta anguje-a iche; l'i dobekwapho ndu ophu gbushiru ikpere angu iya iche.”⁶ O bürü ụmadzu ụkporo iri l'ise bę gude eka kwota mini ono ye l'önü. Ndu ophuu l'ophu bę tükoru gbushikota ikpere g'ephe nguta iya.⁷ No iya; Chipfu sụ Gidiyonu: “Oo ụmadzu ụkporo iri l'ise ono, gude eka kwota mini ye l'önü ono bę mu e-gude dzoo unu; mbụ woru ndu Midiyantu ye unu l'eka. Gę ndu ophuu tuko lashichaa ibe phe.”⁸ Oo ya bụ; ndu k'ophuu vulia nri; bya achita opu-ogu ndu k'ophuu. Gidiyonu sụ phe g'ephe lashichaa unuphu. O bürü ụmadzu ụkporo iri l'ise pho bę o haru. Eka ndu Midiyantu dörö bürü l'uzo alı lę nsüda eka ono, Gidiyonu phe dörö ono.

⁹O -rwua l'enyashi mboku ono; Chipfu sụ Gidiyonu: “Gbalihu; je adatsuo ndu Midiyantu ogu; kele mu wowaru phe ye ngu l'eka.¹⁰ O -bürü l'iitsu ebvu eje phe etso ogu; gę gụ lę Pura, bụ onye-ozi ngu swiru je l'odu-ogu phe ono.¹¹ Ii-nümawaro iphe, ephe epfu. I -nümachaa ya bę oo-me-a g'obu shihu ngu ike g'i je ogu l'odu ono.” Töbudu iya bụ; yele Pura, bụ iya bụ onye-ozi iya ono swiru jerwua azu eka ndu ojogu ono dörö.¹² Ndu Midiyantu ono; mę ndu Amaleku; mę ndu shikota l'uzo enyanwu-awawa tuko nmaa ेrupfu g'igube lę nsüda ono. Inya-kamelu phe bürü aguta aguta; mbụ byierupho g'leja, nō l'aguga eze-enyimu.

¹³ Gidiyonu jerwua; bya ahụma gę nwoke lanu ezeru ọnyà iya nrwọ, o rworu asuje iya: “Mu rworu nrwọ g'ishi buredi, dù mgburugburu, e meru lę balị ewe kperekpere ewebata l'eka ndu Midiyantu nmaru anmanma ogu. Ishi buredi balị ono weru bya asụa l'ulo-ekwa; sụta iya tụa; o daa gwoo; kpoo mkpomishaku.”

¹⁴ Oo ya bụ; ọnyà iya ono sụ iya: “Iphe-a ta adukwa iphe ozo, o bụ; abudu ogu-echi Gidiyonu nwa Jiowashi, bụ onye Ízurelu; kele Chileke woakwaru ndu Midiyantu waa ndu ojogu phe l'ophu ye iya l'eka.”

¹⁵ Töbudu iya bụ; Gidiyonu nüma nrwọ ono, e zeru ono; waa iphe, o bụ; o bya abaarụ Chileke eja. O bürü iya ala azu l'odu-ogu ndu Ízurelu; je asụ phe: “Unu wụ-lihu-o! Chipfu woakwaru ndu ojogu Midiyantu ye unu l'eka.”¹⁶ O bya eworu ụmadzu ụkporo iri l'ise ono kéké uzi eto; bya eworu opu-ogu nüchaa phe; wakwapho ite nshii, duchaa iphoru, ówá nochaa l'ime.¹⁷ O sụ phe: “Unu lee mu enya! Unu meje gę mu meru. Teke mu rwuérupho l'önü eka ono, ephe dörö ono; unu tsokwaru mu mejekpoephę gę mu meru.¹⁸ Teke mu lę ndu ophu mu l'ephe swi gburu opu-ogu; g'unubedua nodukwapho l'eka unu nō gbaa odu phe ono mgburugburu gbua nkunu; chia mkpu sụ: ‘A kwa ogu-echi kę Chipfu waa Gidiyonu-o!’ ”

¹⁹ Töbudu iya bụ; Gidiyonu yele ụmadzu ụkporo ise ono, ephe l'iya tuko swiru ono jerwua l'önü eka ono, ndu Midiyantu ono dörö ono lę teke a

watawaru eche nche k'echi abali. O buerupho teke ono be ndu ophu no le nche lufuru; ndu ozo bahwaa le nche. Gidiyonu phē woru opu-ogu phē ono gbua; bya eworu ite nshii ono, ephe gudechaa l'eka phō tukposhia. ²⁰ Gephe hakota uzi eto ono woru opu-ogu nkephē gbua; bya atukposhi-chaa ite ono. Ephe pagbaaru ówá phō l'ekicha; gudegbaa opu-ogu, ephe e-gbu l'ekutara; bya echishia su: "A kwa ogu-echi kē Chipfu waa Gidiyonu-o!" ²¹ Onyenonu pfugbaaru l'ekiya nkiya; ephe gbaphee eka ndu Midianu doru ono mgburugburu. Ndu Midianu ono l'ophu ye ọkpa l'oso; echii mkpu agba agbala. ²² O ya bu; ephe gbuépho opu-ogu uko poro iri l'ise ono; Chipfu mee onyemonye, no l'odu ndu Midianu ono wata egbu nwibe iya ogu-echi. Ndu ojogu ono gbaru lashia mkpukpu Bétu-Shiṭa; l'uzo mkpukpu Zerera; mbu gbaa gbarwua oke mkpukpu Abelu-Mehola, no-kube mkpukpu Tabatu.

²³ Ndu Izurelu, shi l'okpa-ipfu Nafatali; me ipfu Asha; waa ipfu Maná-se be e kukotaru; ephe chipyabe ndu Midianu. ²⁴ Gidiyonu ye ndu-ozi; ephe je ezidzuru iphe, bu ndu bukota l'alí úbvú úbvú ndu Ifuremu g'ephe wufuta je agbabua ndu Midianu iphu l'eniyimu Jiódanu; je akpakpo le mkpukpu Bétu-Bara. Töbudu iya bu: e kukoo ndu Ifuremu l'ophu; ephe wufuta je anq-chia eniyimu Jiódanu; je akpaa le Bétu-Bara. ²⁵ O ya bu; ephe gude ndu-ishii ndu Midianu umadzu ébo. Ephaa ndu-ishii labo ono bu Orébu waa Zeyebu. Orébu b'ephe gburu le mkpuma Orébu; gbuia Zeyebu l'eka aakuje mee le mkpuma Zeyebu. Ephe nođu achikpoephoo ndu Midianu ono; bya apata ishi Orébu waa Zeyebu palataru Gidiyonu l'eka o no lazú eniyimu Jiódanu.

Gidiyonu alwu ndu Midianu ophu phoduru nu

8 ¹Töbudu iya bu; ndu Ifuremu su Gidiyonu: "?Denu g'o gude i mee ya anyi egube-a? Mbü; ?denukpo g'o gude ophu i ti kuduru anyi teke i jeru etso ndu Midianu ogu?" Ephe gbachae ya phō opfu agbagba ehuka ehuka.

² Gidiyonu su phē: "?Denu iphe, mu gbé mee, ka ophu unu meru shii? ?O du g'akpa mkpaka akpuru vayinu kē ndu Ifuremu ta akadú ree; eme l'akpuru vayinu kē Abiyeza l'ophu? ³ Chileke be woru Orébu waa Zeyebu, bu ndu-ishii ndu Midianu ye unu l'eka. ?Denu iphe, mu gbé mekpō, ka ophu unu meru shii?" O pfuchaephoo iphe ono; obu jizeta phē.

⁴ Gidiyonu yee umadzu ukporo iri l'ise phō bya erwua eniyimu Jiódanu; bya aghabua ya aghabu. Teke ono be ike bvushichakpowarū phē ree; ole ephe achiepho ndu ohogu phē ono kpabé kpabé. ⁵ Ephe rwua mkpukpu Sukotu; o su ndu mkpukpu ono: "Jiko unu nunu ndu ojogu mu nri le mba atukwa phē atutu. O kwa Zeba waa Zalumuna, bu ndu eze ndu Midianu be anyi achí oso."

⁶ No iya; ndu-ishii Sukotu ono su iya: "?Unu gudeakwanaru Zeba yee Zalumuna obu meru g'o gude anyi je anu ndu ojogu ngu nri?"

⁷Tobudu iya bu: Gidiyonu su phe: “O dua ree; teke Chipfu woerupho Zeba yee Zalumuna ye mu l'eka be bu ogara-mbo, shi lechięgu; waa ḥobyambvu be mu e-gude lakashia anu unu alakashi.” ⁸O bya agbe l'eka ono jeshia mkpukpu Peniyelu; bya eje arwokwa phe pho nno; ephe pfukwapho ge ndu Sukotu pfuru pho. ⁹O ya bu; o su ndu Peniyelu: “Mu -lwu-kpee l'ogu ono Iwajeephoh alwalwa; be mu e-tsukposhi ulo-eli unu-a.”

¹⁰Zeba waa Zalumuna be no le mkpukpu Kakó ephe le ndu ojogu phe, du ukkanpo unu nemadzú l'unu iri l'esaa l'ukkanpo nemadzú iri, bukota ndu ojogu, e gbuphodoru le ndu ojogu, shi l'uzo enyanwu-awawa. Ndu ojogu ono be e gbuwaru ukkanpo unu nemadzú ugbo iri l'ise, bukota ndu pagbaa ogu-echi. ¹¹Gidiyonu bya eje eshia uzo ndu ije eshije; l'uzo enyanwu-awawa mkpukpu Noba waa mkpukpu Jigbehé; je etsoo ndu ojogu ono ogu le teke ephe tuzohuru éhu. ¹²Eze ndu Midianu ono əphenebo, bu iya bu Zeba yee Zalumuna ye okpa l'oso; a chia phe je egude; bya edukaa ndu ojogu phe.

¹³Gidiyonu, bu nwa Jiowashi Iwajeephoh ogu ono o shia uzo úbvú Héresu. ¹⁴O ya bu; o gude nwokoro lanu, shi le mkpukpu Sukotu bya ajiahaa ya aji. Nwokoro ono deshiaru iya əpha ndu-ishi waa ndu bu əgerenya mkpukpu Sukotu; deta umadzu ukkanpo éto l'iri l'esaa. ¹⁵Tobudu iya bu; Gidiyonu bya ejepfu ndu mkpukpu Sukotu ono je asu phe: “Wakwa Zeba yee Zalumuna ba; mbu ndu ono, unu shi epfur mu kwaphukwaphu su: ‘?Mu gudeakwanaru Zeba waa Zalumuna; meru g'o gude unu je anu ndu ojogu mu, ike bvushiru nri g'ephe ria-a?’” ¹⁶No iya; o bya akpukoo ndu bu əgerenya mkpukpu Sukotu; gude ogara-mbo, shi lechięgu; waa ḥobyambvu gude nua phe aphu. ¹⁷O bya etsukposhia ulo-eli ndu mkpukpu Peniyelu; bya egbushikwaapho ndu mkpukpu ono.

¹⁸Tobudu iya bu; Gidiyonu bya ajia Zeba waa Zalumuna su phe: “?Bu egube ndu gunu be unu gbushiru l'úbvú Tabo?”

Ephe su iya: “?O kwa unwoke, dükotaephoh g'unubedula; mbu l'onye əphu nonu duchaephoh ge nwa onye eze.”

¹⁹Gidiyonu su phe: “Ndu ono be bukotakwa unwune mu; mbu l'ephe bukota unwoke, ne mu nwushiru. Eshinu Chipfu no ndzú g'o no iya-a; be mu tege egbukwa unu ome unu doberu phe ndzú.” ²⁰O ya bu; o su okpara iya, bu Jieta g'o gbushia phe. Ophu o dudu ike milia ogu-echi iya gbua; kele o bunukaru nwatanshii; ndzú nodu agu iya.

²¹Tobudu iya bu; Zeba waa Zalumuna su iya: “Gbalihu; bya egbua anyi l'onwongu. O ge nwoke ha bu g'ike iya ahaje.” O ya bu; Gidiyonu zilihi; woru phe gbushia; bya anyafuchaa inya-kamelu phe iphe, e gude mee phe ona, bu iphe, e shi nyabechaa phe l'olu.

²²E mechaa; ndu Izurelu su Gidiyonu: “Buru Onye-ishi anyi; gu le nwa ngu; me nwanwa ngu; eshinu o bu ngu dzotaru anyi l'eka ndu Midianu.”

²³Gidiyonu su phe: “Mu taa bukwari onye-ishi unu; əphu nwa mu abukwari onye-ishi unu. O kwa Chipfu a-buru Onye-ishi unu.” ²⁴O su phe:

"Iphe lanu, mu arwo unu bu g'onyenonu nuchaa mu iphe-nchi, yi l'iphe, o kwataru l'okwata." Ndu Midianu eyeje iphe-nchi; noo kele ephē bu ndu kē Ishimelu.

²⁵Ephē yee onu sū: "Anyi e-gudekpoo ehu-utso nū ngu iya." Ephē bya eworu ekwa phushi l'alí; onyenonu wotachaa iphe-nchi, yi l'iphe, o kwataru l'okwata chie l'ekwa ono. ²⁶Iphe-nchi mkipola-ododo ono, o suru g'ephē nū iya ono bē erwa iya ha g'unu ekpa mkipola-ododo eno l'ukporo ekpa mkipola-ododo ise; a -gufukwa iphe, e gude eme ome mma; me iyagba-olu; me uwe uswe, ndu eze ndu Midianu eyeje; waa gwogirigwo, ndu eze ono nyabechaaaru ianya-kamēlu phē l'olu. ²⁷Gidionu gude iphe-nchi mkipola-ododo ono kpūta uwe-ukuvu; dobe iya onu lē mkipukpu iya ono, bu Qfura. Ndu Izurelu bya agwaahaa ya; gude pharwushiahaa onwophē. O bya aburu önyà; nmata Gidionu yee ndibe iya.

²⁸O ya bu; ndu Izurelu bya akapyabé ndu Midianu; ophu ndu Midianu egbelibaeduru ishi ozobaa. Lē teke Gidionu nō ndzū bē alí ono bukotaru lē nchi-odoo ukporo apha labo.

Anwuhu Gidionu

²⁹Jieru-Balū, nwa Jiowashi bya alaa ibe iya je eburu. ³⁰O nwutaru unwoke ukporo eto l'iri; kele o luru ụnwanyi igwerigwe. ³¹O nwekwari-pho nwanyi, o to ludu ọkpobe alulu, bu lē mkipukpu Shékemu. Yebedu nwutaru iya nwa nwoke lanu. Iphe, o gurū nwata ono bu Abimeleku. ³²Gidionu, nwa Jiowashi nwuhu teke o kahuwari ọkpobe akahú. E lia ya l'ilu nna iya, bu Jiowashi lē Qfura, bu iya bu mkipukpu ndu Abiyeza.

³³Anwuhu, Gidionu anwuhu; ndu Izurelu dakobe wata apharwushi onwophē; mbu wata abarū Balū, nogbaa l'alí ono ejá. Ephē woru Belu-Beritu dobe; o buru agwa phē. ³⁴Ophu ephē anyataeduru Chipfu, bu Chileke phē ono, bu iya dzotakotaru phē l'eka ndu ọhogu phē mgburugburu egede ono. ³⁵Ophu ephē emejeduru ndibe Jieru-Balū, bu iya bu Gidionu ree lē kē ree ono, o mekotaru ephēbe ndu Izurelu ono.

Ejo-idzu, Abimeleku chiru

9 ¹Tobudu iya bu; Abimeleku nwa Jieru-Balū gbeshi bya ejeshia lē mkipukpu Shékemu l'ibe nwune ne iya phē; jekota l'iphe, bu ipfu kē ndu ne iya je asu phē: ²"Unu jikotakpoo iphe, bu ndu Shékemu sū phē: 'Bu ole karu unu ree? Bu g'ünwu Jieru-Balū umadzu ukporo eto l'iri ono buru onye-ishi unu; tō? g'onye lanu buru onye-ishi unu?' Ozo bu g'unu nyatakapho lē mu bu ọkpuru, shi unu l'ehu waa mee unu." ³Ndu ne iya ono je eworu iphe ono pfukotaru iphe, bu unwoke ndu Shékemu; o buru iphe, ọkpoma phē nataru bu g'ephē tsoru Abimeleku; kele ephē pfuru sū: "O nwune anyi bē obu." ⁴Ephē bya anu iya ukporo mkipola-ochaa eto lē mkipola-ochaa iri, shikota l'ulo agwa phē ono, bu Belu-Beritu. Abimeleku

bya egude mkpola-ochaa ono bukoo ndu ogalemkpa waa ndu eme gaphu-gaphu-gaphu; ephe wuru tsoahaa ya.⁵ O bya ejeshia l'ibe nna iya le mkpukpu Ofura; je egbushikota unwnunna iya ono, bu iya bu unwu Jieru-Balu ono, du umadzu ukporo eto l'iri ono l'eli mkpuma lanu. O ephe Jiótamu, bu iya kachakpoo aburu nwata l'unwu Jieru-Balu ono be bu onye phoduru nu; kele o jeru edomia onwiya.⁶ No iya; ndu Shekemu mekpoo ndu mkpukpu Bétu-milo je atuko dzukobe l'upfu achi, no le mgboru itso, du nsø, bvuru le Shekemu; woru eze mee Abimeleku.

⁷G'e pfuerupho Jiótamu iphe ono, ephe meru ono; o je enyihu mkpapkponu úbví Gerizimu; raarü phë iya arara su: "Unubé ndu Shekemu; unu ngabékpodaru mu pho nchi-o; k'ophu Chileke a-ngabékwarupho unu nchi!⁸ Su-a; o nweru teke oshi gbéshikotaru jeshia ahota oshi, a-buru eze phë. Ephe pfuaru oshi olivu g'o bürü eze phë.⁹ Oshi olivu su phë: ?Mu a-parü manu mu haa, bu iphe, eegudeje akwabé Chileke me nemadzù úbvù bya eletaha oshi l'ophu enya?¹⁰ Ephe bya epfukwaarupho oshi figu g'o bürü eze phë.¹¹ Oshi figu su phë: ?Mu a-parü eguru akpuru ono, mu amije ono, atsoje ntumatu ono haa bya eletaaha oshi l'ophu enya?¹² Töbudu iya bu; ephebe oshi ono bya asu vayinu g'o bürü eze phë.¹³ Vayinu su phë: ?Bü ge mu parü mee mu, emeje g'obu tsø Chileke waa nemadzù utsø ono haa bya eletaaha oshi l'ophu enya?¹⁴ E mechaa; oshi ono g'ephe ha su ge ogara-mbo bya aburu eze phë.¹⁵ Ogara-mbo su phë: 'Teke o du unu ge mu bürü eze unu; unu wübata nu le mkpula mu bya ezee ndzù; o -dudu; g'oku shikwa le mube ogara-mbo bya ekepyashikota iphe, bu oshi sida, nokota l'úbví Lébanonu!"

¹⁶Noo ya; Jiótamu su phë: "O -bürü l'oo iphe, gbaru unu be unu meru ono; mbu o -bürü l'oo ree be unu meru ono; woru Abimeleku mee eze; mbu-a; o -bükpooru l'oo iphe, dütä adütä be unu meru Jieru-Balu yee ndibe iya ono; mbu o -bükpooru l'oo egube, o gbaru g'unu mee ya ya be unu meru iya ya ono;¹⁷mbu nna mu ono, lwuru unu ogu; tüs ishi ndzù iya; dzota unu l'eka ndu Midiyau ono;¹⁸be o gbéchia rwua ntanu owa; unu gbë tsopyabé ndu unuphu ibe nna mu ono; woru unwu iya ukporo umadzu eto l'iri gbuschia l'eli mkpuma lanu. Unu bya eworu Abimeleku, bu nwatibe ohu, nna mu gbatarü agbata mee eze ndu Shekemu; kele o bu nwune unu.¹⁹ O -bürü l'oo iphe, gbaru unu be unu meru ono; mbu o -bürü l'oo ree be unu meru Jieru-Balu yee ndibe iya le ntanu-a; ge Abimeleku bükwaru unu éhu-utsø; unubeda abükwarupho yébedua!²⁰ Teke o to dudu; g'oku shikwa l'éhu Abimeleku bya ekepyashia unubé ndu Shekemu waa ndu Bétu-milo; g'oku shikwapho l'éhu unubé ndu Shekemu; waa ndu Bétu-milo bya ekepyashia Abimeleku!"²¹ Noo ya; Jiótamu pfuchaa nno; bya agbalaa lashia mkpukpu Biye je ebuaruro l'eka ono; kele qotsu nwanna iya ono, bu Abimeleku ebvu.

²² Abimeleku bürü onye-ishi ndu Izurélu noo apha eto;²³ Chileke zia ejo maa; o je anodu l'echilabø Abimeleku yele ndu Shekemu; ephe

meahaaru Abimèleku ghelegheleghele. ²⁴O bụru Chileke meru gे ndu Shèkemu meje nno; g'ee-shi g'a pfua Abimèleku ugwo ejo-iphe ono, o meru ụnwunna iya ono; mbụ g'a gwata iya ugwo ochi ụnwu Jieru-Balụ, dù ụmadzu ükporo eto l'iri; mbụ ụnwunna iya ono, o gbushiru ono. Aagwatakwapho ndu Shèkemu, bù ndu yetarụ Abimèleku njø eka g'o gbushia ụnwunna iya ono ugwo ochi phe. ²⁵Tobudu iya bù; ndu Shèkemu bya eye ndu jeru akwakaaru iya l'eli úbvú, nogbaa l'eka ono g'ephe mekata iya. O nodu abujeru onye ghatakporor l'uzo ibe iya ono; ephe anaa ya nfụ. E je agbaarụ Abimèleku ama.

²⁶Noo ya; Galu, bù nwa Ebedu gbeshi duta ụnwunna iya; ephe wu-ru jeshia Shèkemu. O jerwua; ndu Shèkemu woru onwophé ye iya l'eka ọkpobe eyeye. ²⁷Ephe bya awufu jeshia l'egu je awókoo akpuru vayinu l'opfu-vayinu phe. Ephe wòkobechaa ya; bya azoshia mée l'akpuru vayinu ono wata abo obo-iphe l'ulo agwa phe. Ephe nodu eri; bya angu; tème ephe nodu epfubyishikwapho Abimèleku. ²⁸Tobudu iya bù; Galu nwa Ebedu sụ: “?Bù onye bẹ Abimèleku bụnu-a? ?Bùkpoo gụnu aa-kpata g'anyibe ndu Shèkemu nodu iya l'eka? ?O kwa l'oo nwatibé Jieru-Balụ bẹ o bù? Mbụ ?tọ budu Zebulu bẹ etsota iya nụ l'aburu ishi? Unu jechiaru ndu Hamo, bù iya bù nna ndu Shèkemu ozi! ?Bù gụnu aa-kpata g'anyi bya ejehaaaru Abimèleku ozi? ²⁹O dù g'a sùkwanu lẹ ndu-a bẹ nọ mu l'eka! Mu gege emegheana kẹ Abimèleku. Mu gege asụ Abimèleku g'o kwaköbe ndu ojogu iya gude lufuta!”

³⁰No iya; Zebulu, bù onye-ishi mkpukpu ono nümaephō iphe ono, Galu nwa Ebedu pfuru ono; o voru ọku wụa éhu. ³¹O bya ezia ndu-ozи iya lẹ mpya; ephe je ezia Abimèleku ozi sụ iya: “Lenu; Galu nwa Ebedu bẹ yele ndu unuphu ibe phē byaakwaru Shèkemu. Ephe tukoakwa iphe, bù ndu mkpukpu-a kpalia g'ephe tso ngu opfu. ³²O ya bù; iphe, ii-me nta-a bù g'i gbeshi l'enyashi; waa ndu ophu gụ l'ephe nọ; je akwakachaa l'ime egbudu. ³³O -beephō l'utsu; mbụ mè enyanwu -waephō; unu gbeshi je etsoo mkpukpu ono ogu. Galu yee ndu ono -byatashia g'ephe tso ngu ogu; mee phē g'eka ha ngu.”

³⁴O ya bù; o be l'enyaishi; Abimèleku yele ndu ojogu iya l'ophu kee onwophé uzi éno; je akwakachaa l'aguga mkpukpu Shèkemu. ³⁵No iya; Galu nwa Ebedu gbeshi je apfuru l'oni eka eeshije abahụ lẹ mkpukpu ono. Abimèleku yele ndu ojogu iya shichaa l'eka ono, ephe domishiru onwophé ono wufuta. ³⁶Galu hümæ phē phō; o rashiaru Zebulu sụ: “Le-nu-o! Ndu nemadzụ shikwa l'eli úbvú awụ abya!”

Zebulu sụ iya: “Oo onyonyo úbvú ono bẹ i hümara; o gbe duchaa ngu nụ g'o bù nemadzụ.”

³⁷Galu bya epfukwaa ya phō ozo sụ: “Ophu lekpodapho; ndu nemadzụ shikwa l'echilabọ mkpukpu eje abya; tème o dukwarupho ndu ophu shi l'uzo upfu achi ndu jibya eje abya.”

³⁸ Zebulu su iya: “?Denuhunu onu ono, i shi apashi-a; mbụ onu, i gude su: ?Bụ onye be Abimeleku bụ kę g'anyi bya ejehaaaru iya ozi-a?” ?Tobu-naa ndu-a be i shi epfutoshia? Jenü je adatso phē ogu!” ³⁹No iya; Galu bya eduta ndu Shekemu; ephe je etsoo Abimeleku ogu. ⁴⁰Abimeleku chia phē oso; ephe ye ọkpia l'oso. Igwerigwe ndu ojogu kę Galu dachaa iko; mekachaa iphe-ehuka. Ephe daephio popo jasụ l'onus eka eeshije abahụ le mkpukpu ono. ⁴¹E mechaa; Abimeleku lashia mkpukpu Aruma je anodu. O bụru Zebulu be chifuru Galu yele ụnwunna iya ono le Shekemu.

⁴² Tobudu iya bụ; o bya ebekwa le nchitabohu iya; ndu Shekemu bya ejeshikwaa l'egu; e je epfuaru iya Abimeleku. ⁴³Oo ya bụ; o chita ndu ojogu iya; woru phē kéké uzi eto; ephe je akwakachaa l'egbudu l'egbudu. O leephio enya; huma gę ndu Shekemu shi le mkpukpu ono awụ abyia; o gbeshi datso phē ogu; woru phē gbushia. ⁴⁴Tobudu iya bụ; Abimeleku waa ndu ophu yee ya swi bya awụfu-kebe jeshia l'ibiyi k'onus eka eeshije abahụ le mkpukpu ono. Uzi labo k'ophuu wufu je adatso ndu Shekemu ndu ophu no l'egu phē ogu; woru phē gbushia. ⁴⁵Lẹ mboku ono l'ophu be Abimeleku lwukotaru ogu le mkpukpu ono. O lwuta iya; gbushia ndu bu iya nụ; mebyishikota mkpukpu ono; bya eworu únú ghakota iya.

⁴⁶ Ndu bu l'ulo-eli ono, no le Shekemu ono nümapho iphe ono; ephe wubakota l'ime eka a kpushiru ike l'eze ulo agwa, bụ Elu-Beritu. ⁴⁷No iya; ama bya agbaarụ Abimeleku le ndu bu l'ulo-eli Shekemu be kuko-bekwaru l'eka lanu. ⁴⁸Oo ya bụ; Abimeleku waa ndu ophu yee ya swi bya ejeshia úbvú Zalumonu. Ephe rwua l'eka ono; Abimeleku bya egude ogbunku gbukwoshia nkụ; chita tia l'ukuvu. O bya asụ ndu ono, yee ya swi ono: “Ngwa! Iphe, unu humaru, mu meru; unu mee egube ono!” ⁴⁹Noo ya; onyenonu bya ebukọ nụ; vuta tsorū Abimeleku. Ephe je eworu iya doo l'ime eka ono, a kpushiru ike ono; mbụ l'eli ndu no l'ime iya ono; woru oku tua ya. Oku tsua ulo-eli ono; kegbushikota ndu no iya nụ, rwuru ụnu ụmadzu labo l'ukporo ụmadzu iri; unwoke me ụnwanyi. Ephe nwushihukota.

Anwuhu Abimeleku

⁵⁰ E mechaa Abimeleku bya ejeshia mkpukpu Tebezu; je ekephee mkpukpu ono; lwuta iya. ⁵¹Ole o nwekwaniру ulo-eli, a kpushiru ike no le mkpukpu ono. O bụru l'eka ono be unwoke me ụnwanyi; mbụ ndu bukota le mkpukpu ono gbaru la je anodu. Ephe gu-chishikota onwophe l'ime iya; bya awụru lashia l'ime mkpotsu ulo-eli ono. ⁵²Abimeleku bya ejeshia l'ulo-eli ono g'o tsoo ndu no ya nụ ogu. O rwutashia onu-abata ulo-eli ono ntse g'o tufu iya oku; ⁵³nwanyi lanu l'ime ndu ono, no l'ulo-eli ono pataephio nggu-mkpuma uswe woru tia Abimeleku l'ishi; woru iya ọkpia ihi tupyashia atupyashi. ⁵⁴O bya ekukebe nwokorobya, achijeru iya ngwoġu iya su iya: “Mita-kebe ogu-echi ngu gbugbia mu; k'ophu ephe taa

anodudu epfu sụ: ‘O kwa nwanyị bę gburu iya nụ.’ ” Oo ya bụ; onye-ozi iya ono wota ogu-echi sụa ya; ọ nwụhu. ⁵⁵Ndu Ízurelu húmaephō lę Abiméleku bę nwụhuwaru nụ; onyenonu tüğbuchaa lashia unuphu.

⁵⁶O bụru egube ono bę Chileke shiru gwata Abiméleku ugwo ejo-iphe ono, o meru nna iya ono; mbụ k'ụnwunna iya, dù ụkporo eto l'iri, o gbu-shiru ono. ⁵⁷Chileke bę mekwárapho g'ejo-iphe, ndu Shékemu meru ono tukorū phę l'ishi. Ọnu ono, Jiótamu nwa Jieru-Balụ türü bę mechaas nwụa l'ehu phę.

Tola; onye-ikpe ndu Ízurelu

10 ¹No iya; gę Abiméleku bùchaaru onye-ikpe ndu Ízurelu; bę onye ozo shi l'okpa-ipfu Isaka byaru afuta g'o dzota ndu Ízurelu. Ephā nwoke ono bụ Tola; nwa Puwa; mbụ nwawanwa Dodo. Eka o bu bụ lę mkpükpu Shamiru, nọ l'alị úbvú úbvú ndu Ifuremu. ²O bụru onye-ikpe ndu Ízurelu ụkporo apha l'apha eto; bya anwụhu; e lia ya lę mkpükpu Shamiru.

Jiayi; onye-ikpe ndu Ízurelu

³Jiayi, bụ onye Giladu bya etsota iya; bya ekpeeri ndu Ízurelu ikpe ụkporo apha l'apha labo. ⁴O nwụta unwoke ụkporo l'iri. Unwu iya ono nodu agbakota nkafu-igara l'ehu l'ehu. Onye ophu nonu; nwechaaru mkpükpu nkiya l'alị Giladu. Mkpükpu ono g'o hakota bę aza Havotu-Jiayi byasụ lę ntanụ. ⁵E mechaas; Jiayi nwụhu; e lia ya lę mkpükpu Kamonu.

Jiefuta; onye-ikpe ndu Ízurelu

⁶Ndu Ízurelu bya emee ejo-ememe l'enya Chipfu ọzobaa; mbụ baaharụ agwa Balụ eja; mę Ashitoretu; mę agwa ndu Arámu; mę agwa ndu Sayidonu; mę agwa ndu Mówabu; mę agwa ndu Amónu; waa agwa ndu Filisitayinu. Ephe paru Chipfu haa; ophu ephe ta abajeeduru iya eja. ⁷Oke ęhu-eghu Chipfu dapfuta nụ ndu Ízurelu. Chipfu nwuru phę ye ndu Filisitayinu waa ndu Amónu l'eka. ⁸Ephe mekpaa phę ęhu; gwee phę arakabya l'apha ono. Apha iri l'esonato bę ephe mekpakötari ndu Ízurelu, bukota l'uzo ęnyanwu-awawa ęnyimu Jiódanu ęhu; mbụ l'alị Giladu, nọ l'alị ndu Amoru. ⁹Ndu Amónu bya adafu azụ ęnyimu Jiódanu azụ iya ophuu g'ephe je adatso ndu Jiuda; mę ndu Benjaminu; waa ụnwu Ifuremu ogu. Oo ya bụ; ndu Ízurelu nodunu l'oke iphe-ęhuka.

¹⁰Tobudu iya bụ; ndu Ízurelu bya araku Chipfu; sụ iya: “Anyi mesweakwaru ngu; kélé anyi paru gębe Chileke anyi haa; je abapheahaarụ agwa, bụ Balụ eja.” ¹¹No iya; Chipfu sụ phę: “?Tọ bụnu mu-a bę dzotaru unu l'eka ndu Ijiputu; mę ndu Amoru; mę ndu Amónu; mękpo ndu Filisitayinu? ¹²Mékpo teke ndu Sayidonu; mę ndu Amalekü; waa ndu Mawonu shi akpapya unu ishi ono bę unu rakuru mu gę mu gbaaru unu mkpu; mu

dzota unu l'eka phe. ¹³ Unu gbé parú mu haa je abapheahaarú agwa ejá. Eshinu o dū nno bē mu ta abyakwa adzotabaa unu ozo. ¹⁴ Unu tūgbua jenú araku agwa, bu ɔphu unu hatarú g'ephe bya adzota unu teke unu nō l'iphe-ehuka!” ¹⁵ Tōbudu iya bu; ndu Ízurēlu sū Chipfu: “Anyi meakwaru iphe-eji. Mee anyi iphe, dükpoé ngu pho ree. Ole-a; jiko dzonaa anyi ntanú-a.” ¹⁶ Tōbudu iya bu; ephe wofukota agwa ndu oħozo ono, ephe dobechaaru ono; bya abaaharú Chipfu ejá. Aphu, ndu Ízurēlu nō ono rwutabe iya l'ehu k'ophu o tō dqedu ike taa nshi.

¹⁷No iya; a bya ekukqo ndu Amónu k'ogu; ephe je anmaa anmanma oğu l'alí Giladu. Ndu Ízurēlu bya edzukobekwapho; je anmaa anmanma oğu lē mkpukpu Mizupa. ¹⁸No iya; ndu-ishi Giladu sū nwibe phe: “Onye vukpooru ӯzo je etsoo ndu Amónu oğu bē bu onye ono a-buru onye-ishi ndu Giladu l'ophu.”

11 ¹Jiefuta, bu onye Giladu bē bu onye ojogu ike dū; ole o bu nwati-be nwanyi ӯkpara. Nna Jiefuta bē bu Giladu. ²Unyomu Giladu bē nwúshiru iya únwu. O be teke ӯnwegirimá unyomu iya ono byaru evushichaa; ephe chifú Jiefuta sū iya: “I tii ketakwa oke l'unuphu ibe anyi; kèle oo nwanyi ӯzo bē nwuru ngu nū.” ³Tōbudu iya bu; Jiefuta gbafurú unwune iya ono gbaru lashia alí Tobu je eburu. O buru l'eka ono; ndu ogalemkpa wu-pfuta iya bya etsoahaa ya.

⁴A nonyaa; ndu Amónu bya etsoo ndu Ízurēlu oğu. ⁵O buru teke ono, ndu Amónu tsoaharu ndu Ízurēlu oğu ono bē ndu bu ogerenya ndu Giladu tūgburu je ekua Jiefuta l'alí Tobu; ⁶sū iya: “Bya bya aburu onye-ishi anyi; k'ophu anyi a-dū ike datsoo ndu Amónu oğu.”

⁷Jiefuta sū phe: “?Unu ta akponuru mu-a ashí; chifú mu l'unuphu ibe nna mu? ?Bu għunu kparu iphe, o bu nta-a, unu nō l'iphe-ehuka-a bē unu chohaharu mu bya?”

⁸Ndu bu ogerenya Giladu sū: “Oo ya meru g'o gude anyi byapfutashia ngu-a; k'ophu ii-tsoru anyi je etsoo ndu Amónu oğu; l'i buru onye-ishi ndu bukqata l'alí Giladu.”

⁹Qo ya bu; Jiefuta sū phe: “Unu -duta mu lashia azu għiex mu je etsoo ndu Amónu oğu; ?mu a-buru-a onye-ishi unu k'eviyya mɛ Chipfu mee mu lwukke phe?”

¹⁰Ndu bu ogerenya Giladu ono sū iya: “O buepho Chipfu bē bu onye-ekebe anyi lē ngu. Anyi ee-mejeephoo iphe, i pfuru.” ¹¹Tōbudu iya bu; Jiefuta bya etsoru ndu bu ogerenya ndu Giladu ono. Ndu ono mee ya onye-ishi waa onye-ishi ojogu phe. Jiefuta noðu lē Mizupa pfushikqata iphe ono, o pfuhawaru ono l'iphu Chipfu.

¹²No iya; Jiefuta bya ezia ndu-ozzi g'ephe je ajja eze ndu Amónu sū iya: “?Bu għunu bē anyi meru ngu, meru g'o gude iż-żebha anyi etso oġu l'alí anyi?” ¹³Eze ndu Amónu bya ezia ndu ono, Jiefuta ziru ozi ono; sū phe: “Iphe, kparu iya nū bu lē teke ndu Ízurēlu shi l'alí Ijiputu wufuta bē ephe

natakötaru mu ali mu shita l'eniyimu Anonu jeye l'eniyimu Jiaboku; mbu ja-su l'eniyimu Jiódanu. Unu nu-phuchaa mu ali obu azu nta-a le nchi-odoo."

¹⁴ Jiefuta bya ezikwaa ndu-ozi iya ozo g'ephe je eziphu eze ndu Amoru ono azu; ¹⁵ su iya: "Waa iphe, Jiefuta pfuru baa: Ndu Izurelu ta natakwatu ali ndu Mówabu; ophu ephe anataduru ndu Amoru ali phę. ¹⁶ Teke ndu Izurelu shi l'ali Ijiputu lufuta be ephe shiru uze echiegu lufu le Eze-eniyimu Uswe-uswe; gbe l'eka ono bahu le mkpukpu Kadéshi; ¹⁷ O bürü le Kadéshi ono be ndu Izurelu no zia ndu-ozi g'ephe je epfuaru eze ndu Edomu su: 'Jiko g'anyi shijana-a ali ngu ghata.' Ophu eze ndu Edomu ta angaduru phę nchi. Ephe byakwapho eje ezia eze ndu Mówabu egube ono; yebuedua jikakwapho. Qo ya bu; ndu Izurelu kwaa le Kadéshi. ¹⁸ Töbudu iya bu; ephe wulihu kwaseru echiegu; tsoru ali ndu Edomu waa ke ndu Mówabu gbaa mgburugburu; bya alufuta l'uze enyanwu-awawa ali ndu Mówabu ono. Ephe je adoru lazü eniyimu Anonu azu iya ophuu; ole ephe ta abahuduru l'ali ndu Mówabu; kele oo eniyimu Anonu bu oke ali ndu Mówabu ono. ¹⁹ Ndu Izurelu byakwa ezia ndu-ozi g'ephe je ezia Sihonu, bu eze ndu Amoru, mbu onye bu le mkpukpu Heshibonu su iya: 'G'anyi shijana-a ali ngu ghata lashia ali nkanyi.'

²⁰ "Ophu Sihonu ekwekwapho ge ndu Izurelu ghata l'ali iya. O bya ekukobekota ndu nkiya l'ophu; ephe wufu je adoru le mkpukpu Jiahazu; ephe le ndu Izurelu Iwugbabe ogu. ²¹ Töbudu iya bu; Chipfu, bu Chileke ke ndu Izurelu woru Sihonu; me ndu nkiya l'ophu ye ndu Izurelu l'eka. Ephe Iwü-kpee phę. Ndu Izurelu nakota ali ndu Amoru, bu ndu bu l'eka ono. ²² Ephe Iwütakota ali ndu Amoru; e shi le Anonu jasü le Jiaboku; mèkwapho; a -gbé l'echiegu jasü l'eniyimu Jiódanu. ²³ Qo ya bu; eshi ophu Chipfu, bu Chileke ke ndu Izurelu chishichawaru ndu Amoru; bya eworu ali phę nü ndu nkiya, bu ndu Izurelu; ?o gbaru g'a nü-phu ngu iya azu ozo tö? ²⁴?Töbudu iphe, agwa ngu, bu Kemoshi nuru ngu bu ophu ii-kwé eka? Nokwapho g'anyibedua e-nweru iphe, Chipfu, bu Chileke anyi nuru anyi g'anyi nweru bu ono. ²⁵ ?I ka eze ndu Mówabu, bu Belaku nwa Zipo ree? ?O tsoru ndu Izurelu opfu? Tö?; ?ephe l'iya Iwuru ogu? ²⁶ Ndu Izurelu bukötaru le Heshibonu; me Arowa; me nwa mkpukpu, no-pheru phę mgburugburu; mèkwapho le mkpukpu, nochaa laguga eniyimu Anonu ukporo apha iri l'ise ophu. ?Bu gunu meru iphe, i ti natachadaru ali obu le teke ono? ²⁷Mbedua te emeswekwaru ngu. Qo gubedua, byaru etsoaha mu ogu be gbé acho mu opfu. Ole-a; ge Chipfu, bu onye-ikpe, bukafukwa opfu ono, dürü ndu Izurelu yee ndu Amoru le ntanu." ²⁸Ole eze ndu Amoru be ta ngakpodaru nü nchi l'ozu ono, Jiefuta ziru g'e zia ya ono.

Jiefuta alwu ndu Amoru

²⁹ Töbudu iya bu; Unme Chipfu bya ejí Jiefuta éhu. O bya eshijaa ali Giladu; waa ali ndu Manáse; bya eshijaa mkpukpu Mizupa, no l'ali Giladu.

O bürü lẹ mkpükpu Mizupa ono bẹ o gbẹ jeshia etso ndu Amọnụ ṡogu.

³⁰Jiefuta bya ekwee Chipfu ukwe; sụ: “O -bürü l'i woru Amọnụ ye mu l'eka; ³¹bẹ iphe, vukpọ ụzo gbafuta l'ulo mu bya agba mu ndzuta mẹ mu -lwụ-kpee ndu Amọnụ lwaje; bẹ a-bürü kẹ Chipfu. Mu e-gudeele iya pho gwee ngweja-akpọ-oku.”

³²Tobudu iya bụ; Jiefuta bya atugbua jeshia etso ndu Amọnụ ṡogu. Chipfu woru phē ye iya l'eka. ³³E -shi lẹ mkpükpu Arowa jasụ l'uzo, eeshije abahụ lẹ mkpükpu Minitu bẹ o mekötaru mkpükpu ụkporo umerekete; mbụ gbua phē pyaapya jasụ lẹ mkpükpu Abelù-Keramimu. Tobudu iya bụ; ndu Ízurelu bya akapyabẹ ndu Amọnụ.

Jiefuta eworu nwatibe iya kẹ mgboko anụ Chipfu

³⁴No iya; Jiefuta lwarutaephō unuphu ibe iya lẹ mkpükpu Mizupa; a bya ele ẹnya; nwatibe iya kẹ mgboko nodu akụwa nkwa; ete ebvụ; agba iya ndzuta. Nwamgboko ibe iya ono bụ nwa lanụ, o nwütaru kpeekpu. Mbụ l'a -gufu iya bẹ o to nweedu nwa nwoke; ọzo nwa nwanyị ọzo o nwụtabaaru. ³⁵Jiefuta hümäe ya pho; o woru uwe iya lajashia; bya arashia: “Oowa-e! Nwada mu-e! I mewaru aphụ tsorū mu; mbụ mu bya abụru onye gba eka nwa; kelle ukwe-iphe, mu kweru Chipfu bẹ mu ta adukwa ike gẹ mu te emeru iya ya.” ³⁶Nwa iya nwanyị ono sụ iya: “Nnana mu! Iphe, i pfuru Chipfu bẹ i pfuwaru iya. Mee mu egube ono, i kwetawaru ukwe iya; eshinu Chipfu mewaru gị gwata ndu ọhogu ngu bụ ndu Amọnụ ụgwo iphe, ẹphe meru.” ³⁷Sụ iya: “Ole-a; iphe, ii-mekpöeru mu pho kpoloko bụ gị haaraụ mu ọnwa labo gẹ mu lẹ ndu ọnyà mu swiru je l'ubvú; je araa ékwa; kelle mu ta abyadụ aluru ji.” ³⁸Tobudu iya bụ; o sụ iya: “Jenu.” O dufu iya; o je l'ubvú je anoo ọnwa labo yele ụnwumgboko, bụ ọnyà iya. Ẹphe raa ékwa kelle o to byadu aluru ji. ³⁹Ọnwa labo ono -bvuepho; o la-pfushia nna iya. O woru iya mee egube ono, o kweru ukwe iya ono; ọphu yee nwoke akwajeduru jasuru o nwụihu. Ọ ya bụ; o bya abụru omelali, dù l'alị ndu Ízurelu; ⁴⁰k'ọphu bụ l'aphagapha bẹ akatikpo ụnwumgboko ndu Ízurelu awufuje je anoo ujiku ẹno gude nyata nwada Jiefuta ono; mbụ Jiefuta, onye Giladu ono.

Jiefuta yele ndu Ifuremu

12 ¹Tobudu iya bụ; ndu Ifuremu bya edzukobe k'ogu; bya adafụ azụ ẹnyimu Jiódanu azụ iya ọphuu jeshia lẹ mkpükpu Zafonu je ajia Jiefuta; sụ iya: “?Bụ gụnu meru iphe, i jeru alwụa ndu Amọnụ; ọphu i kuduru anyi? Anyi ejekwa atụ ulo ngu oku g'o tsupyabẹ gubedua.”

²Jiefuta sụ phē: “?O kwa lẹ mu lẹ ndibe mu bẹ yele ndu Amọnụ shi nodu l'ukukanyi; mu kua unu; ọphu unu ekwedu bya adzọ mu l'eka phē.

³Mu hümäephō l'unu ta agbadụru mu mkpu; mu woru ishi ndzụ mu tụa; dafụ azụ ẹnyimu Jiódanu je adatso ndu Amọnụ ṡogu. Chipfu meekwapho;

mu lwụ-kpee phę. ?Buhunu ole bę unu gbę nta-a byatashịa mu etso ogu?"

⁴Tobudu iya bụ; Jiefuta bya ekukobe ndu Giladu; ęphe je etsoo ndu Ifuremu ono ogu. Ndu Giladu lwụ-kpee ndu Ifuremu; kele ndu Ifuremu sru phę: "Unubę ndu Giladu; unu bụ nlwamulwa, bya eburu l'echilabọ ndu Ifuremu waa ndu Manásę." ⁵Ndu Giladu je akwachishichaa ęka eerwuje erwurwu l'eniyimu Jiódanu lufu lę mkpükpu Ifuremu. O nodu abujeru teke onye Ifuremu, nahürü nü gbarwutaru l'ęka ono; oosu phę: "Gę mu ghatashikwa." Ndu Giladu ono ajia ya sụ iya ?I bụ onye Ifuremu? Teke onye obu sru: "Waawaa." ⁶Ęphe asụ iya: "O dụ ree; pfuedukwa: 'Shiboletu.' " O nodu abujeru; onye jeru iya ekuku; o -kuswee ya kua ya "Siboletu"; ęphe egude iya woru gbua l'ęka ono, eerwuje eniyimu Jiódanu erwurwu ono. Lę teke ono bę e gburu ndu Ifuremu, dụ ükporo ụnu nemadzụ ise l'ụnu ise.

⁷Noo ya; Jiefuta ono, bụ onye Giladu ono; bürü onye-ikpe ndu Ízuręlu apha ishii. O nwụhu; e lia ya lę mkpükpu lanu, nō l'alị Giladu obu.

Ibuzanu; onye-ikpe ndu Ízuręlu

⁸Onye ozo, byaru aburu Onye-ishi, ndu Ízuręlu gę Jiefuta nwụhuchaaaru ono bę bụ Ibuzanu, onye mkpükpu Bętulehemu. ⁹O nwütarу ükporo unwoke l'unwoke iri; waa ükporo ụnwanyi l'ụnwanyi iri. Unwumgboko ibe iya ono bę o keshichaaru ji l'ipfu ozo. Unwu iya unwoke ono bę o jekwårpho alütachaaru ụnwumgboko l'ipfu ozo. Ibuzanu bürü ishi ndu Ízuręlu apha ęsaa; ¹⁰nwụhu; e lia ya lę mkpükpu Bętulehemu.

Elonu; onye-ikpe ndu Ízuręlu

¹¹Ibuzanu buchaaru ishi; Elonu, bụ onye Zebulonu bya aburu ishi ndu Ízuręlu apha iri. ¹²Tobudu iya bụ; Elonu, bụ onye Zebulonu bya anwụhu; e lia ya lę mkpükpu Ajialonu l'alị ndu Zebulonu.

Abudonu; onye-ikpe ndu Ízuręlu

¹³Noo ya; Elonu nwụhuchaa; Abudonu; nwa Hilelụ onye shi lę mkpükpu Piratönü bya aburu onye-ikpe ndu Ízuręlu. ¹⁴O nwütarу ükporo unwoke labo; bya enweru ụnwu nwanwa, dụ ükporo unwoke l'unwoke iri. Ęphe nweru ükporo nkafu-igara ęto lę nkafu-igara iri. Abudonu bürü onye-ikpe ndu Ízuręlu apha ęsato. ¹⁵Abudonu; nwa Hilelụ, bụ onye Piratönü nwụhu; e lia ya lę Piratönü, nō l'alị ndu Ifuremu l'alị úbvú úbvú ndu Amaleku.

Anwunwu Samusinu

13 ¹Ndu Ízuręlu bya emee iphe-ęji l'enya Chipfu özobaa. Oo ya bụ; o nwuru phę ye; ęphe nō ndu Filisitayinu l'ęka ükporo apha labo. ²O nweru nwoke lanu, bụ onye mkpükpu Zora, ępha iya bụ Manowa. O bụ onye shi l'ipfu kę Danu. O lürü nwanyi; ęphu nyee ya ono ta atsüdu

ime; o nodu ophu o to nwutaduru nwa. ³Tobudu iya bu; ojozi-imigwe, kę Chipfu bya ehee nwanyị ono l'iphu; sụ iya: "Lenu; nta-a bę i tịi tsudu ime; ophu o dudu nwa, i nwütaru; ole ii-tsuta ime; nwua nwa nwoke. ⁴Nta-a bu g'i kwabækwapho enya g'i tị ngu mée; ophu i ngükwa iphe, atsụ atsutsu; ophu i rikwa iphe, aasọ nsọ; ⁵kele ii-tsuta ime nwua nwa nwoke. G'a ta kpükwa iya ishi; noo kele oo-buru onye dürü Chileke iche e -shi l'ephō. Oo-wata adzọ ndu Izurelu l'eka ndu Filisitayinu."

⁶Tobudu iya bu; nwanyị ono tugbua je epfuaru ji iya sụ iya: "Onye kę Chileke byapfutakwaru mu. O duepho akpabiri g'ojozi-imigwe kę Chileke. Ole mu ta jikwanuru iya ẹka o shi; ophu o kókwanuru mu ephā iya. ⁷Ole o súru mu lę mu a-tsuta ime; nwua nwa nwoke. Lę nta-a bę búkwa gę mu ba angushi mée; ophu mu angükwa iphe, atsụ atsutsu; ophu mu erikwa iphe, aasọ nsọ; kele nwata ono a-buru onye dürü Chileke iche e -shi teke o no l'ephō jeye mbóku, oo-nwühu."

⁸Tobudu iya bu; Manowa bya epfuru nü Chipfu sụ: "Nnajiuphu; jiko menaa g'onye kę Chileke ono, i ziru; o byapfuta anyi ono lwaphuta azu ozo bya egoshi anyi g'anyi e-shi hee nwata ono, aa-nwü onoya." ⁹Chileke nüma iphe ono, Manowa pfuru ono. Ojozi-imigwe kę Chileke ono byapfuta nwanyị ono ozo lę teke o no l'egu; ole Manowa, bu ji iya bę yele iya ta atukoduru nodu l'eka ono. ¹⁰Nwanyị ono gbaephō egwegwa je epfuaru iya ji iya sụ: "Lenu-o! Nwoke ono, byapfutajeru mu mbóku pho-a bę rwuakwaru ozo!"

¹¹Manowa gbalihu tsoru nyee ya ono jeshia. O bya abyapfuta nwoke ono; o jia ya sụ: "?Bu ngu bę pfujeru opfū nü nyee mu-a?"

O sụ iya: "Oo mu."

¹²O ya bu; Manowa sụ iya: "Teke iphe ono, i pfuru ono vükotaerupho; ?denu egube anyi ee-gude hee nwata ono? Teme; ?bu gunu a-buru ozi iya?"

¹³Ojozi-imigwe kę Chipfu ono sụ iya: "Gę nyee ngu mekotaephō iphe, mu pfuru iya ono. ¹⁴G'o to rikwa iphe, shikpo l'akpuru vayinu; ophu o ngükwa mée; ophu o ngükwa mée, atsụ atsutsu; ophu o rikwa iphe, aasọ nsọ. Iphemiphe ono, mu tushiru iya ekemu iya ono bę oo-mekota."

¹⁵Manowa sụ ojozi-imigwe kę Chipfu ono: "Jiko g'anyi sede nü ngu g'i nodu g'anyi gude nwa mkpi meeru ngu nri."

¹⁶Ojozi-imigwe kę Chipfu ono sụ: "Unu e-sedekpokwa mu; ole mu tee erikwa nri unu. Ole o -buru l'oo ngweja-akpo-oku bę unu eme g'unu gwee; unu gweru iya nü Chipfu." Ophu Manowa amakwanu l'oo ojozi-imigwe kę Chipfu bę o bu.

¹⁷Tobudu iya bu; o bya ajia ojozi-imigwe kę Chipfu ono; sụ iya: "?Iiza gunu; k'ophu anyi a-kwabékwanu ngu ùbvù mę iphe ono, i pfuru ono vükotaephō?"

¹⁸Ojozi-imigwe kę Chipfu ono sụ iya: "?Bu gunu kparu iphe, iiji mu iphe, mu aza? Ephā mu dakikwaru uche amadu."

¹⁹Tobudu iya bụ; Manowa bya akputa nweghu yekobe iya ngweja-nri; bya egweshiru iya Chipfu l'eli m kpuma. Manowa yee nyee ya nōdукpoephо ele enya; Chipfu mee iphe, du biribiri; ²⁰noo kеle oku gbanwuhuerupho l'eli eka ono, eegweje ejaa ono; kpumia ala l'igwe; ojozi-imigwe kе Chipfu ono bahу l'iroku ono. Manowa yee nyee ya humaephо iphe ono; ephe dachaa woru iphu kpube l'ali. ²¹Ojozi-imigwe kе Chipfu ono mechaa; ophu o chafutabaeduru l'iphu Manowa yee nyee ya. Manowa gbe teke ono maru l'oo ojozi-imigwe kе Chipfu be o bụ.

²²O su nyee ya ono: "Anyi a-nwuhukwa; noo kеle o Chileke be anyi humaru ono!"

²³Nyee ya ono su iya: "Ome o du Chipfu g'o gbua anyi ebugbu me o togo natadunu ngweja-akpo-oku waa ngweja-nri ono, anyi nurū iya ono; ophu o togo goshidunu anyi iphemiphe-a; ophu o togo pfukwarupho anyi iphemiphe-a, o goshiru anyi-a."

²⁴Nwanyi ono mechaa bya atsuta ime; nwua nwa nwoke; bya agua ya Samusinu. Nwata ono bya evuta; Chipfu kebe iya l'oma. ²⁵No iya; Unme Chipfu bya emeahaa ya ire l'ehu le teke o no le m kpukpu Mahane-Danu, no le mgbaka m kpukpu Zora waa m kpukpu Eshutolu.

Samusinu alu nwamgboko Filisitayinu

14 ¹O be ujiku lanu; Samusinu jeshia m kpukpu Timuna. O buru l'eka ono be o humaru nwamgboko Filisitayinu lanu. ²O bya alarwua unuphu; je asu ne iya yee nna iya le ya jekwaru m kpukpu Timuna; ya huma nwamgboko ndu Filisitayinu lanu. Su g'e jekwa alutaru iya ya g'o buru nyee ya.

³Nna iya waa ne iya ono su iya: "?To dukpodaa nwanyi, du ngu ree lime ounwada abubu ngu phe; ozoo le ndibe anyi? Gubedua; ?bu l'ibe ndu Filisitayinu, bu ndu te ebuduru ubvu ono be ii-jeshia alu nwanyi?"

Ole Samusinu suleru-a nnana iya g'o je alutaru iya ya; l'oo ya bu nwamgboko ama iya mma shii.

⁴Ophu nna iya yee ne iya ta amadu l'oo Chipfu be iphe ono shi l'eka; mbu le Chipfu acho g'oo-shi mekata ndu Filisitayinu; kеle teke ono be ndu Izurelu no l'eka ndu Filisitayinu.

⁵Tobudu iya bu; Samusinu yee nna iya waa ne iya tuko swiru jeshia Timuna. Ephe rweephо l'opfu-vayinu, nogbaa le Timuna ono; a bya l'amarru; nwa oduma lufutawa; aba hanyihanyi azo-kube Samusinu. ⁶Unme Chipfu bya abya iya l'ehu k'ike. O zuephо oduma ono gburumu; gude eka labushia ya g'onye labushiru nweghu nshii. Ophu o pfuduru nna iya; waa ne iya iphe ono, o meru ono.

⁷O ya bu; o bya atugbua jepfushia nwanyi ono, oopfu k'alulu ono; yee ya bogbabechaa; nwanyi ono nodu ama iya mma shii. ⁸E mechaa g'a nonyaaru; o laphushia azu je iya aluta; o swiba ge ya huma oduma

pho. O húma l'ènzu gbawaru iya ite; manú-ènzu dúwa iya. ⁹O gude èka kúkuta iya ritsoru úzo. O jepfuepho nna iya waa ne iya; o nü phe; ephe ria. Ophu o pfukwanúru phé l'òqo l'odzu oduma pho bé o kúkutaru manú-ènzu óbu.

Ílú, Samúsínu túru

¹⁰Tobudu iya bù; nna iya bya ejeshia g'o húma nwanyí ono. Samúsínu bya eshia nri ekele-nwanyí l'èka ono; kele oò g'unwoke, alù nwanyí l'èka ono emejekpoo bù ono. ¹¹No iya; ephe humaephó Samúsínu; ephe duru úmadzu úkporo l'iri yeru iya g'ephe l'iyá tükó nòdu. ¹²Samúsínu bya asú phé: "Gé mu tükpodarupho unu ílú lanú. O -buru l'unu kóru mu iphe, o bù l'ime abalí éssaa, a nò lè nri-a bẹ́ mu a-nú unu uwe mgbalanú úkporo l'iri waa uwe, dù iche iche úkporo l'iri. ¹³Teke o bù l'unu ta akötaduru iya; unu anú mbédúa uwe mgbalanú úkporo l'iri waa uwe, dù iche iche úkporo l'iri."

Ephe sù iya: "Tüeshiduru anyi ílú ngu óbu; g'anyi núma."

¹⁴O bya atúaru phé iya sù:

"Iphe, erije iphe bẹ́ iphe, eeri eriri shi lufuta.

Iphe, nweru okpehu bẹ́ iphe, atso ütso shii lufuta."

A nòo abalí éto; ophu ephe adúdu ike kó iphe, ílú ono bù.

¹⁵O be lè mbóku k'èno; ndu ono sù nyee Samúsínu ono: "Dee ji ngu edede g'o karú anyi iphe, ílú ono bù; ọdumeka bẹ́ anyi e-tsukwa ngu oku; gù lè ndibe nna ngu. ?Bù iphe, i yeru anyi g'anyi bya bù g'i nata anyi iphe, anyi nweru tó?"

¹⁶Tobudu iya bù; nyee Samúsínu ono bya anòdu iya l'iphu raahaa èkwa; sù iya: "Mu dù ngu ashí! I ti yeduru mu obu ilile! I túru ndibe anyi ílú; ophu i ti kaduru mu iphe, ílú obu bù!"

O sù iya: "Mu ta akötaduru iya nna mu; ọzoo ne mu; ?denu gé mu e-shi bya akó-chiaru iya gùbedúa?" ¹⁷Nwanyí ono rakóta èkwa ujiku éssaa, ephe nò lè nri ono. Oo ya bù; o be lè mbóku k'èssaa ono; o woru iya kóoru iya; kele oopfukpoeru iya pho g'o kóoru iya ya. Yébedúa je eworu iphe, ílú ono bù kóoru ndibe phé ono. ¹⁸Ényanwu bya aríba lè mbóku k'èssaa ono; ndu mkpukpu ono sù Samúsínu:

"?Bù gunu bẹ́ ka manú-ènzu ütso?

?Bù gunu bẹ́ ka oduma okpehu?"

Samúsínu sù phe:

"O tó bù l'unu kúlaru l'èka ada-eswi mu nò;

bẹ́ unu tege adúkwa ike kó iphe, ilu mu ono bù."

¹⁹Tobudu iya bù; Unme Chipfu bya iya l'èhu k'ike; o buru iya eje mkpukpu Ashikelonu je echigbushia úkporo úmadzu l'úmadzu iri; natakóta phé iphe, ephe nweru. O chíru uwe phé, dù iche chíru nü ndu ono, kótaru ílú ono, o túru ono. O gude èhu-eghu, enwu iya phuruphuru l'èhu

lashia ibe nna iya.²⁰ Ephe woru nyee Samusinu ono kee ḥonyà Samusinu, yeru iya eka le teke ọolu nwanyị ono.

Samusinu atu ọku l'iphe, ndu Filisitayinu meberu l'alị

15 ¹O rwuerupho teke eebuje witi; Samusinu kputa nwada eghu; kpapfushia nyee ya ono. O rwua ọ su ogo iya ono: “Mu e-jepfua-kwa nyee mu le mkpuru nkiya.”

Ophu nna nyee ya ono te ekwedu g'o bahụ l'ime ụlo; ²sụ iya: “Mu maru le nyee ngu ono be dụ ngu ashị ọkpobe adudu. Oo ya meru g'o gude mu kee ya ḥonyà ngu.” Sụ iya: “?Nwune iya kẹ nwata ta akadụ iya ama mma tọ? Dutachinaa yębedua.”

³ Samusinu su phẹ: “Nta be mu nweru eka mu a-gbabę ọkpa meshia ndu Filisitayinu iphe ike; ọphu ụta taa dudu mu iya.” ⁴O ya bụ; ọ tugbua je akpukoo uphega le ndzụ; kputa phẹ ụkporo iri l'ise; gude phẹ l'ite-ọdzu ligbabechaa phẹ ẹbo ẹbo. O bya eworu ówá lipyabechaa phẹ le mgba-ka ite-ọdzu ono. ⁵O bya anwụru ọku yekota l'ówá ono; parụ uphega ono hashichaa eka l'eka witi ndu Filisitayinu nọ. O tükota ọku le witi, e gbushiwari egbushi; me ndu ọphu e teke egbushidu egbushi; je akpaa l'opfu-vayinu mékpo oshi olivu phẹ.

“Tobudu iya bụ; ndu Filisitayinu su: “?Bụ onye meru iphe owa?”

A sụ phẹ: “Lọo Samusinu, bụ ogo nwoke Timuna be meru iya nụ; kele e dutaru nyee ya kee ḥonyà iya.” O ya bụ ndu Filisitayinu tugbuepho je egude nyee Samusinu ono; waa nna iya kpoo ọku.

⁷ Samusinu su phẹ: “Eshinu unu gbę mee egube-a be mu ta abyadụ aha unu; jasụ mu emelataada unu!” ⁸O tsoo phẹ ogu charted; gbushia ndu dụ igwerigwe l'ime phẹ. O mechaan bya atugbua je anodụ l'ogba, nọ l'oke mkpuma le mkpukpu Etamu.

⁹ Tobudu iya bụ; ndu Filisitayinu wụfu je adorū l'alị Jiuda k'ogu;nochaa jasụ le mkpukpu Lehi. ¹⁰Ndu Jiuda jia su: “?Bukwa ole be unu byaru anyi etso ogu?”

Ephe su: “Anyi byaru g'anyi gude Samusinu melata iya ugwo iphe, o meru anyi.” ¹¹O ya bụ; ụnu nemadzụ ęsaa l'ukporo iri, shi l'alị Jiuda za-fụ jepfushia Samusinu l'ogba, nọ l'oke mkpuma le mkpukpu Etamu ono je asụ iya: “?Bụ egube gunu be i meru anyi ọwana? ?Tị madụ l'anyi nọ l'eka ndu Filisitayinu?”

Ọ sụ phẹ: “O iphe, ephe meru mu be mu melataru phẹ.”

¹² Ephe su iya: “Anyi byakwaru g'anyi kee ngu egbu; kputa je anụ ndu Filisitayinu.”

Samusinu su phẹ: “Unu riaru mu angụ l'unu te egbudu mu l'onwunu.” ¹³ Ephe su iya: “Waawaa; anyi te egbukwa ngu. A kwa egbu be anyi e-ke ngu kpoloko; kputa ngu je anụ phẹ.” Ephe bya egude ọkpukpu ọphúú labo kee ya egbu; bya akpufuta iya l'oke mkpuma ono.

¹⁴O rwutashia lę mkpukpu Lehi; ndu Filisitayinu tūru oko kpua ya; gbapfushia ya. Unme Chipfu bya iya l'ehu k'ike. Okpukpu ono, e kekotaru iya l'eka ono ribushihuephoo g'eba-oghu, e gude oku dabua; egbu ono, e kekotaru iya ono gbabushihukota iya l'eka dashihi. ¹⁵O hūmaekwapho okpu-agba nkafu-igara, dū ḥophū ḥophū; o dzukotae l'iya pho; gude iya chigbushia ụnu ụmadzu labo l'umadzu ükporo iri. ¹⁶Tobudu iya bù; Samusinu sụ:

“Okpu-agba nkafu-igara bē mu gude mee;
ephe kuta l'ikpo l'ikpo;
mbụ; l'oo ɔkpua-agba nkafu-igara
bē mu gude gbushia ụnu ụmadzu labo l'umadzu ükporo iri.”

¹⁷O pfuebechaan nno; o tuphaa ɔkpua-agba nkafu-igara ono; woru eka ono gube “Ramatu-Lehi”, bù iya bù “obvudu ɔkpua-agba”.

¹⁸Tobudu iya bù; egwu-mini bya agushiahia ya ike; o raku Chipfu; sụ iya: “Oo ngu bē meru g'onye-ozi ngu lwu-kpe k'ophu paru eka egube-a. Nta; ?bù-chia egwu-mini bē a-gbè gbua mu; mu adaba ndu ono, bugba akpa-pyi ono l'eka?” ¹⁹Chileke woru eka dū nsuda lę mkpukpu Lehi gbawaa; mini soshiahia ya. Samusinu bya anguchaa mini ono; ike bya adu iya; obu guzeta iya. O woru eka ono gube Enu-Hakore, bù iya bù “obvu-mini onye rakuru nụ”. Obvu-mini ono noephø le mkpukpu Lehi byasụ ntanụ. ²⁰Samusinu bürü Onye Ikpe ndu Izurelu ükporo apha lę teke kę ndu Filisitayinu ono.

Samusinu aphokata oguzo, eeshije abahụ lę mkpukpu Gaza

16 ¹Samusinu bya ejee mkpukpu Gaza; je ahūma nwanyi ükpara; o jee yee ya kwaa. ²Tobudu iya bù; a bya epfuaru ndu Gaza sụ: “Samusinu bē byakwaru l'eka-a!” Oo ya bù; ndu mkpukpu ono je aso-phee eka ono nodu kwabekotaru iya l'enyaishi ono l'ophu; nodukota niggujingguji l'oni eka eeshije abahụ lę mkpukpu ono kwabekotaru iya l'enyaishi ono l'ophu asuje: “L'iphóró nchi-abohu bē anyi e-woru iya gbua.” ³Samusinu zé l'eka ono je ye l'echilabø abali. O gbè teke ono gbalihu je aphokata mgbo-oguzo, e yero l'oni-abata mkpukpu ono; phokatachaa yee itso labo, e gude yee oguzo ono; mbụ phøta mè mgbo-ígwè g'ohakota dée l'ukuvu. O vutakota iya je enyihu mkpakkponu úbvú ono, nō gha iphu lę mkpukpu Héburonu ono.

Samusinu yee Delayila

⁴Tobudu iya bù; a nonyaephø; o bya eje eyee nwanyi, bu lę nsuda Soruku obu. Ephø nwanyi ono bù Delayila. ⁵Ndu-ishi ndu Filisitayinu bya ejepfu nwanyi ono je asu iya: “Dejibekpoe ya phø g'o goshi ngu eka okpe-hu iya ono, paru eka ono nokpoo; dekwaa ya phø g'o karu ngu g'anyi e-shi gude iya kee ya egbu; bya akapyabé iya.” Ephø sụ nwanyi ono l'ephø a-nuchaa ya ekpa mkpolo-ochaa iri lę nanu l'ehu l'ehu.

⁶O ya bụ; Delayila jepfu Samusinu je asụ iya: “Jiko kanụru mu iphe, meru g'o gude ejo ọkpēhu dū ngu egube-a; iikafuaru mu egube ee-me gu-dekpoo ngu kee ngu egbu; mee ngu ewere.”

⁷Samusinu sụ iya: “O -bụru l'e gude ọkpukpu ęsaa, a swịru k'òphúú, ta akpohuduru nkụ kee mu egbu; bẹ mu a-byaeopho adụ arwụhu; mu abyaa adụ g'onye ozo dū.”

⁸Tobudu iya bụ; ndu-ishi ndu Filisitayinu bya achie Delayila ọkpukpu ęsaa, a swịru k'òphúú, ta akpohuduru nkụ; o gude iya kee ya egbu. ⁹A chiru nemadzụ domishia l'ime mkpuru; ęphe nodu kwagebe akwagebe. O keebechaa ya ya; o sụ iya: “Samusinu! Ndu Filisitayinu abyakwa ngu egude!” O gbabushia ọkpukpu ono g'o bụ ęba-oghu bẹ e gude ọku dabua. O ya bụ l'a ta cho-vuduru ęka ọkpēhu iya no.

¹⁰No iya; Delayila sụ Samusinu: “Iichi mu eswe; bya adzụ-pheru mu ụka. Jiko kanụru mu g'ee-shikpo kee ngu egbu.”

¹¹O sụ iya: “Oo e -gude eri ọphúú, ta adudu iphe, e mejewaru iya kee mu pyataa; mu abyaa adụ arwụhu; dū g'onye ozo dū.”

¹²O ya bụ; Delayila bya achịta ọkpukpu ọphúú gude kee ya egbu. O nweru unwoke, domiru onwophé l'ime mkpuru; kwaberu iya. O sụ iya: “Samusinu! Ndu Filisitayinu abyakwa ngu egude!” O lwubilihu; woru ọkpukpu ono, o keru iya l'eka ono gbabushia g'o bụ ęba-oghu. ¹³Delayila bya asụ Samusinu: “Ime teke i shikwanụ chita mu eswe; bya adzụ-pheru mu ụka. Kanụru mu egube ee-shikpo kee ngu egbu ọbu.”

O sụ iya: “O -bụru l'i hakaharu egbushi mu-a ụzo ęsaa; bya eworu iya ganga l'iphe, eegudeje ekwe ękwa; mbụ kwepyabechaa egbushi mu ono l'iphe iigudeje ekwe ękwa ono; bya egude ngga, i gudeje ekwe ękwa kpọ-pyabeshia ya ike l'iphe iikweje ękwa ono bẹ mu a-byaa adụ arwụhu; mbụ bya adụ g'onye ozo dū.”

¹⁴Tobudu iya bụ; Samusinu kuərupho mgbenya; Delayila bya aloṭa egbushi ono, a hakaharu uzi ęsaa ono kwepyabé l'oghu, e gudeje ekwe ękwa; bya egude ngga, e gude ekwe ękwa kpopyabeshia ya ikike. O bya asụ iya: “Samusinu! Ndu Filisitayinu abyakwa ngu egude!” O zilihu l'e mgbenya, ooku; mi-lita ngga ono; waa iphe, e gudeje ekwe ękwa; mè oghu, e gudeje ekwe ękwa ono. ¹⁵O sụ iya: “?Denu g'ii-shi sụ l'i yero mu obu l'ebé abụ l'obu ngu nō l'eka mu nō? Qwaa kwewa ugbo eto, i chikotachaaru mu eswe; ophu i kwedu kqoru mu ęka ọkpēhu ngu ono, parụ ęka ono nökpo.” ¹⁶Tobudu iya bụ; o tụ-chinyaa ya nchi; epfupheru iya iphe ono mbokumboku; mbụ pfutabe iya k'ophu bụ l'ike bvụchaaru Samusinu bvụ ęsha iya. ¹⁷O ya bụ; o bya eworu obu iya pfukotaru iya; sụ iya: “A ta adajeduru mu akwó l'ishi; kèle mu shi l'ephō ne mu bürü onye dürü Chileke iche.” Sụ iya: “O -bụru l'a kpüşiru mu ishi; ike mu alufu mu l'ehu; mu abyaa adụ arwụhu; mbụ dū g'onye ozo mmanụ.”

¹⁸Delayila maेrupho l'o pfuwaru iya obu iya; o zia ozi g'e je ezia ndu-ishi ndu Filisitayinu ono; sụ phę-a: “Unu Iwafua azụ ogiya-a l'o

pfugbuwaru mu iphemiphe.” Oo ya bụ; ndu-ishi ndu Filisitayinu gude okpoga ono, ẹphe kweru iya ukwe iya ono byatashia. ¹⁹O bya emee Samusinu ọ nodu iya l'utapfu kuru mgbenya. O kua nwoke lanụ; ọ bya akpushchia ya egbushi iya ono, a swingashiru uzi ęsaa ono. Ọ kpushichaa ya ya; Delayila kapyabé iya; okpehu iya ono phefuwa iya l'ehu. ²⁰Tobudu iya bụ; ọ sụ iya: “Samusinu! Ndu Filisitayinu abyakwa ngu egude!” O bya etehu le mgbenya ono gbe rịa sụ: “Gẹ mu bya emee gẹ mu emejehawaa; mu a-nyị kofu nweru onwomu.” Ophu ọ tọ madụ le Chipfu bẹ pawaru iya haa. ²¹No iya; ndu Filisitayinu bya egude iya; woru iya ęnya swoshia; kpuru iya jeshia mkpukpu Gaza. Ẹphe bya ekee ya egbu; woru egbirigba onyirubvu tụa ya; kputa iya ye le mkporo o je egweaha ereshi l'ulo mkporo. ²²A nonyaa egbushi, nọ iya l'ishi ono bya erwutaaha ọzo g'a kpushicharū iya ya ono.

Anwụhu Samusinu

²³Ndu-ishi ndu Filisitayinu bya edzukobé g'ephe gwee ngweja, parụ eka nụ agwa phē, bụ iya bụ Dagonu; tekwaapho ęswa; kele ẹphe epfu sụ: “Agwa anyi bẹ wowaru onye əhogu anyi, bụ Samusinu ye anyi l'eka.” ²⁴Ndu ono humaerupho Samusinu; ẹphe wata etu agwa phē əpha; asuje: “Agwa anyi bẹ wowaru onye əhogu anyi ye anyi l'eka; mbụ onye ono meru; alị anyi bụru mkpurupyata ono; mbụ onye bụ iya gbushiru igwerigwe l'ime anyi ono.” ²⁵Emereme jię phē pho əhu; ẹphe tushia ụzu; sụ: “G'e dufutaedurunu anyi Samusinu g'o meeru anyi iphe, ezi onochi.” Oo ya bụ; a bya edufuta iya l'ulo-mkporo; ọ bya emeahaaru phē iya. O be teke ẹphe meru iya ọ pfuru le mgbaka itso, gudegbaa ulo ono; ²⁶Samusinu pfuaru nwokoro, sekpu iya l'eka sụ: “Meekwá mu gẹ mu mevuchaa itso ono, gudechaa ulo ono k'ophu bụ le mu a-daphube iya.” ²⁷Ulo ono bẹ unwoke mẹ ụnwanyi jiru ejiji tsua erupfu. Iphe, bụ ndu-ishi ndu Filisitayinu g'ephe ha bẹ nökota l'eka ono. Leli ulo ono bẹ unwoke l'ụnwanyi, nọ iya nụ rwuru ụnu ęsaa l'ukporo iri, bụ ndu nökota ele Samusinu l'eka oomeru phē iphe, ezi onochi ono.

²⁸Tobudu iya bụ; Samusinu bya epfurụ nụ Chipfu sụ iya: “Gube Nnajiuphu, bụ Chipfu; nyatanụ mu! Gube Chileke; jiko menaa g'ike dufua mu ugbo lanu-a; k'ophu mu e-gude ugbo lanu-a gwata ndu Filisitayinu ụgwo ęnya mu ęphenebo-a.” ²⁹No iya; Samusinu bya awori eka l'itso labo, bụ iya gude ulo ono. O bya azụ-beshichaa ya eka ike; mbụ zụ-be ophu nọ iya l'ekutara; bya azụbe ophu nọ iya l'ekicha. ³⁰Samusinu bya asụ: “Gẹ mu le ndu Filisitayinu tükowaro nwụshihukota!” O bya atsụ-rweta; gude ike iya l'ophu nwubekota l'itso labo ono; ulo ono daa; tüpyabekota ndu-ishi ono; mẹ ndu ọzo nökota l'ime ulo ono. Oo ya bụ le ndu Samusinu gburu le teke ọ nwụhuru bẹ ka igwerigwe eme le ndu ophu o gbushiru teke ọ nō ndzụ.

³¹Tobudu iya bụ; ụnwunna iya waa ndibe phē tüğüba je apata iya. Ẹphe je eworu iya lia le mgbaka mkpukpu Zora waa mkpukpu Eshutolu l'ilu Manowa, bụ nna iya. Samusinu bẹ kperu ikpe le Ízurelu ụkporo apha.

Mayika agwo Ọbvụ

17 ¹O duru nwoke lanụ, ẹpha iya bụ Mayika, shi l'alị úbvú úbvú ndu Ifuremu. ²O nonyaephō ọ sụ ne iya: “Ekpa mkpola-ochaa iri lè nanụ ngu ono, e wotajerupho; mbụ mu numajeru eka iji onye wotaru iya nụ ono ono bẹ bükwa mu gude iya; mbụ l'oo mbedua bẹ wotaru iya nụ.”

Ne iya ono ọ sụ iya: “Gẹ Chipfu kebekwa ngu l'oma; nwa mu!” ³O bya eworu ụnu mkpola-ochaa labo l'ukporo mkpola-ochaa iri l'ise ono nụ-phu ne iya azụ. Ne iya ono ọ sụ: “Mkpola-ochaa, shikota mu l'eka bẹ mu tükowarū doberu Chipfu iche gẹ nwa mu gude iya meta ntékpe, a pyiru apyipyi; waa Ọbvụ, a kpuru akpukpu. Qo ya bụ lè nta-a bẹ mu a-nụ-phu ngu iya azụ.” ⁴Qo ya bụ; ọ bya eworu mkpola-ochaa ono nụ-phukota ne iya ono azụ; ne iya ono ye eka lè mkpola-ochaa ono wota iya ukporo mkpola-ochaa iri je achie onye akpuje mkpola-ochaa. O gude iya kpüta ntekpe; waa Ọbvụ. E je eworu iya dobekota l'ulo Mayika. ⁵Mayika nweru ụlo-nshi; bya enwekwarapho uwe-ukuvu; mēkwapho Ọbvụ ozobaa. O woru onye lanụ l'ụnwụ iya unwoke mee onye agwaję iphe. ⁶Teke ono bẹ ndu Ízurelu eshidu nweru ndu eze; onyemonye nödu anoduje eme g'ọ dù iya. ⁷Tobudu iya bụ; o duru nwokoröbya lanụ, bụ onye Lívayi, shi lè mkpukpu Béturehemu, nö l'alị Jiuda. O shi buru l'echilabó ndu ipfu Jiuda. ⁸Nwoke ono lufu lè mkpukpu ono tugbua jeshia achọ eka ozo, oo-buru. O jenyaa bya abahụ ibe Mayika l'alị úbvú úbvú ndu Ifuremu ono. ⁹Mayika jia ya ọ sụ: “?Bụ awe bẹ i shi?”

Ọ sụ iya: “Mu bükwa onye Lívayi. Mu shi lè Béturehemu, nö l'alị Jiuda; mu nödu achọ eka mu e-buru.”

¹⁰Tobudu iya bụ; Mayika ọ sụ iya: “Gẹ mu lè ngu bunuru; g'i bụru nna mu waa onye a-noduje agwaru mu iphe. Mu a-nuje ngu mkpola-ochaa iri l'apha; akporu ngu uwe; bya azukwa ngu pho lè nri.” ¹¹No iya; onye Lívayi ono kweta gẹ yee nwoke ono buru. Nwokoröbya-a bya adu Mayika g'ọ bụ onye lanụ l'ụnwụ iya. ¹²Tobudu iya bụ; Mayika bya emee onye Lívayi ono onye agwajeru iya iphe; ọ bya aburu onye gwaaharụ iya iphe; buwaruroo ya l'ibe Mayika. ¹³Qo ya bụ Mayika pfua ọ sụ: “Nta-a bẹ mu makpöoru lè Chipfu ee-me g'iphe duru mu lè ree; eshi ọphu onye Lívayi buwa iya agwajeru mu iphe.”

Ndu Danu achọ alị, ẹphe e-buru

18 ¹Teke ono bẹ ndu Ízurelu te nwedu onye eze. Ọ bụru teke ono bẹ ipfu Danu shi achọ eka ẹphe e-buru; kèle ọ to dùdu alị, a hę-ru phę, g'ọ bụru oke alị phę l'echilabó ọkpa-ipfu ndu Ízurelu. ²Qo ya bụ; ndu Danu ono bya ezia ndu ojogu ụmadzu ise, shi lè mkpukpu Zora waa mkpukpu Eshutolu g'ephe je anwụa ngge l'alị ono; maru g'ọ gbaru. Ndu ono bẹ nö-chikötaru ẹnya unuphu phę g'ọ ha. Ẹphe ọ sụ phę g'ephe tugbua

je anwua ngge l'alị ono. Ndu ono jerwua l'alị úbvú ndu Ifuremu; bya abahụ l'ibe Mayịka je akwaa akwakwa l'enyaʃhi ono. ³Ephe no-kubeephə ibe Mayịka ntse; ephe nüma olu-opfu nwokorobya, bụ onye Lívayi pho; bya amamobeerupho l'qo ya bẹ epfu opfu. Qo ya bụ; ephe bahụ l'eka ono; je ajia ya sụ: “?Bụ onye du ngu bya l'eka-a? ?Bụ gunu bẹ iime l'eka-a? ?Bụ gunu meru iphe, i no l'eka-a?”

⁴O bya edoshikotaru phē iphe, Mayịka meshikotaru iya; sụ phē: “Mayịka bẹ butaru mu ebuta gę mu bürü onye agwajeru iya iphe.”

⁵Tobudu iya bụ; ephe sụ iya: “Jiko jietaeduru anyi Chileke g'anyi maru ije anyi-a; ?oo-nweru-a ishi?”

⁶Onye uke ono sụ phē: “Unu jee lę chiriri werere. Chipfu bę tōwaru unu ụzo l'ije unu ono.”

⁷Tobudu iya bụ; ụmadzu ise ono tüğbuia bya ejerwua mkpükpu Layishi. Ephe rwua l'eka ono bya ahụma gę ndu bu iya nü tüsaru ehu. Ephe bukpoephə nwajii; nweru onwophę gę ndu Sayidonu bu; kele o to dudu onye-ishii, emekpa phē ehu l'alị ono m'ilile. Ephe bukwapho ndu Sayidonu ụzenya; ophu o dudu ndu ozo, ephe l'ephe emegbaa. ⁸Ephe bya alaphu azụ lę Zora; mę lę Eshutolu. Unwunna phē jia phē sụ: “?Denu g'unu jeru iya?” ⁹Ephe sụ: “Unu wulihu g'anyi je etsoo phē ọgu; kele anyi hümawaru l'alị ọbu bę dụ rengurengu. Mbụ; ?unu nokwadua gbuligbuli? Unu te ejekwa anmarwube k'eje alwuta ali ono. ¹⁰Teke unu rwu'erupho eka ono bę unu a-huma gę ndu bu iya nü tuzoshibukotaru ehu; hümakwapho g'alii ono ha kę phorokotokongu. Chileke woakwaru ali ono ye unu l'eka; mbụ ali, ta adudu iphe, dụ lę mgboko-a dñru ophu dụ iya uko.”

¹¹Tobudu iya bụ; ụnu unwoke lę unwoke ụkporo iri, bụ ndu ipfu Danu ono bya akwaa ngwogu shi lę Zora mę Eshutolu wüfu jeshia. ¹²Ephe jenyaa; ephe je adorū lę mgboru m kpükpu Kiriyatu-Jiarimu, no l'alị Jiuda. Qo ya meru iphe, ụzo ẹnyanwu-ariba Kiriyatu-Jiarimu aza Mahane-Danu, bụ iya bụ “odu Danu” byasụ ntanụ-a. ¹³Q bürü eka ono bę ephe shi jeshia l'alị úbvú úbvú ndu Ifuremu; bya awuba ibe Mayịka.

Ndu Danu apata Ọbvu Mayịka

¹⁴Tobudu iya bụ; ụmadzu ise ono, jeru anwua ngge l'alị ndu Layishi ono pfuaru ụnwunna phē ono sụ: “?Unu maru l'ulo-a, nökota egube-a bę o nweru uwe-ukuvu; waa Ọbvu unuphu; mékwapho ntékpe, a pyiru apyi-pyi; waa ophu a kpuru akpükpu nogbaa ya nü? Nta-a bùakwaaro g'unu; maru iphe, unu ee-me.” ¹⁵Qo ya bụ; ephe swiba l'eka ono; bahụ l'ulo ophu nwokorobya bụ onye Lívayi ono bu l'ibe Mayịka. Ephe bya ekele iya ekele. ¹⁶Ndu Danu ono, dụ ụnu nemadzụ l'ukporo iri ono, bükota ndu kwaru onwophę ngwogu pho tuko pfukotaru l'ọnụ oguzo. ¹⁷Umadzu ise pho, jeru anwua ngge l'alị ono pho bahụ l'ulo nshi ono je apata ntékpe, a pyiru apyi-pyi ono; waa uwe-ukuvu ono; waa Ọbvu unuphu ono; mę ntékpe, a

kپuru akپukpu ono. Onye agwaje iya nü pfuru l'ونu oguzo yele ounu umentzu ukporo iri ono, kwaru onwophé ngwoğu pho.

¹⁸O be teke ndu ono bahuru l'ulo Mayika je achikoo ntékpe ono, a pyiru apyipyi ono; waa uwe-ukuvu ono; mē ounbu unuphu ono; mékpoor ntekpe, a kپuru akپukpu ono; onye ono, agwaje iphe ono jia phe; su: “?Bü gunu bę unu eme egube ono?”

¹⁹Ephe su iya: “Dobekwa ounu doo. Te epfukwa mē akپuru opfu lanu. Bya etsoru anyi g'i bürü nna anyi waa onye a-nodu agwajeru anyi iphe.” Su iya: “?O ka ngu ree g'o bürü unuphu onye lanu bę ji-nodu agwajeru iphe; eme le g'i gwajeru ipfu waa ndu unuphu ndu Izurelu iphe?” ²⁰Tobudu iya bü; ehu tsolahaa onye agwaje iphe ono ntumatu. O bya ewota uwe-ukuvu ono; waa ounbu unuphu; mē ntékpe, a pyiru apyipyi ono tsoru ndu ono.

²¹Ephe bya adakobe o bürü phe atugbu. Ephe kparu ounwegirima vuru izzo; mē iphe-edobe phe; mékpoor iphemiphe, ephe nweru enweru. ²²Ephe jeribeerupho üzenza; mē a -gbę l'ibe Mayika; a bya ekukoo ndu bunyabę Mayika; ephe zefu je agbabua ndu Danu iphu. ²³Ephe wata echı mkpu eekpu ndu Danu. Ndu Danu ghakobe su Mayika: “?Bü gunu eme ngu meru g'o gude i chıta nemadzü byatashıa anyi etso oğu?”

²⁴O su phe: “Unu gwetaru ounbu mu; bya eduta onye agwajeru mu iya nü tıgbua.” Su phe: “?Bü gunu bę bü iphe, mu nwebakwadaaru ozobaa? ?Denuhunu g'unu gbe jıahaa mu su: ‘?Bü gunu bę e me ngu nü?’”

²⁵Ndu Danu ono su iya: “Ta byakwa apfuru g'anyi lę ngu saka iya; odumeka bę ndu obu ıku a-byakwa ngu l'ehu; gü lę ndibe ngu e-tuphaa ishi ndzü unu.” ²⁶O ya bü; ndu Danu wıru tıgbua jeshia iphe, ephe eje. Mayika bya ahıma l'ephe ka iya ıkpehu; o kwe doo ghakobe; o bürü iya ala unuphu.

²⁷Tobudu iya bü; ephe gweta iphe ono, Mayika meshiru ono; duta onye ono, agwajeru iya iphe ono tıgbua. Ephe jeshia Layishi je etsoo ndu ono, bukpœpho lę nchi odoo; tıtsarı ehu ono oğu. Ephe gude ogu-echı gbua phe pyaapya; woru ıku tıtu lę mkpukpu ono. ²⁸Ophu o tı dıdu onye byaru adzota phe nü; kele ephe bu ndu Sayıdonu üzenza; tıeme ophu o dıdu iphe, ephe lę ndu ozo emegbaje. Eka mkpukpu ono, bü Layishi no bę bü lę nsıda úbvı, no-kube mkpukpu Bętu-Rehobu. Ndu Danu woru mkpukpu ono kpukwaa; buru. ²⁹Ephe gube mkpukpu ono Danu, bü iya bü ephe nna phe oche, bü onye ono a nwıru Izurelu. Ole iphe, mkpukpu ono shi aza bę bü Layishi. ³⁰Oo l'eka ono bę ndu Danu doberu ntékpe ono, a kپuru akپukpu ono. O bürü Jionatanu nwa Geshomu; mbü nwanwa Manáse waa ınwı iya bę bü ndu gwaaharü ndu ipfu Danu iphe gbiriri jası teke a byaru akpua ndu ali ono lę ndzü. ³¹G'ulo Chileke no bekporu lę Shilo bę ephe gwakotaerupho ntékpe Mayika ono; mbü ntékpe ono a pyiru apyipyi ono.

Onye Lívayi yee nwanyi, o to ludu ọkpobe alulu

19

¹Teke ndu Ízurelu te enwedu onye eze bẹ́ o dudu nwoke lanu, bụ onye Lívayi, bu l'imime ali úbvú úbvú ndu Ifuremu. O duta nwa-nyi, o to ludu ọkpobe alulu le mkpukpu Betulehemu, no l'ali Jiuda. ²Ole nwamgboko ono wataru agba ụkpara; bya alufu lashia ibe nna iya le Betulehemu, no l'ali Jiuda. O nochaeopho onwa eno l'ibe nna iya ono; ³ji iya gbeshi jeshia ya arwɔrwo g'o lwa azu. O gbeshi kputa nkapfụ-igara labo; duta nwozi iya ẹphe swiru jeshia. Ẹphe rwua; nwamgboko ono duta iya; ẹphe bahu l'ulo nna iya ono. Nna nwamgboko ono húma e ya pho; bya egude éhu-ütso gba iya ndzuta. ⁴Ogo iya ono, bụ iya bụ nna nwamgboko ono sede iya; yee ya noo ujiku eto. O nodu l'eka ono eri; angu bya ekuje-kwapho mgbenya l'eka ono. ⁵Tobudu iya bụ; o be le mboku k'eno; ẹphe tehu l'ọnmewa utsu; o kwakobe g'o lashia; nna nwamgboko ono su ogo iya ono: "Ria nri g'ehu shihu ngu ike témé l'ilashijewaro."

⁶O ya bụ;ephenebo tuko nodukota ria; ngua. E mechaa; nna nwamgboko ono su iya: "Jiko nodufunaa l'enyashi-a; mee g'ehu tsöfua ngu ütso."

⁷Nwoke ono bya agbeshi ge ya lashia; ogo iya ono rwopyabe iya; k'ophu bụ l'o kwafuaru akwakwa l'enyashi mboku ono. ⁸O bya erwua l'utsu mboku, kwe iya ujiku ise; o gbeshi le ya alawa; nna nwamgboko ono sükwa iya: "Ria iphe g'ehu dudu ngu gbukuu; g'iinodu teke o beru l'eswe l'iilashiwaro." O ya bụ;ephenebo bya atuko nodu; rigba nri.

⁹Tobudu iya bụ; o be teke nwoke ono; yee nyee ya ono; me nwozi iya pho gbeshiru g'ephe lashia; ogo iya ono, bụ iya bụ nna nwamgboko ono su iya: "Lenu; nta-a be o bṣakwaa üzenyashi; jiko kwafua akwakwa l'enyashi-a. Mbụ-a; lenu le nchi ejihuakwa. Nodukwa; kwaa akwakwa l'enyashi-a g'ehu tsöu ngu ütso. Teke o beru l'ọnmewa utsu echelle; iigbe-shi lashia unuphu ibe ngu."

¹⁰Obenu le nwoke ono be o to duedu g'o kwabaa akwakwa ozo. O gbeshi tüğbua; o bürü iya alala. O duta nyee ya ono; kputa nkapfụ-igara labo ono, o bochaaru ivu; o bürü phē atüğbu kwaseru izzo mkpukpu Jiebusu, bụ iya bụ Jierúsalemu. ¹¹Ephe nođuepho Jiebusu ntse; nchi nodu ejihu-gbuwa. Nwozi ono pfuaru nnajuphu iya ono su iya: "Jiko bya g'anyi bahu le mkpukpu ndu Jiebusu je akwaa l'enyashi-a."

¹²Nnajuphu iya ono su iya: "Waawaa; anyi taa bahudu mkpukpu ndu oħozo, ta abudu ndu Ízurelu. Anyi e-jechia jerwua mkpukpu Gibiya."

¹³Su iya: "Bya g'anyi kukebe éhu jerwua mkpukpu Gibiya; ozoo mkpukpu Rama g'anyi akwaa l'eka lanu l'eka ono." ¹⁴O ya bụ; ẹphe tüğbukwa; nchi jipfu phē le g'ephe erwuwaa mkpukpu Gibiya, no l'ali Benjiaminu. ¹⁵Ephe rwua; bya aswiba; bahu le mkpukpu Gibiya g'ephe kwaal'eka ono. Ephe je anodu l'edupfu mkpukpu ono; kele o to dudu onye dutaru phē nü g'ephe bahu ibe iya je akwaa.

¹⁶No iya; a bya ele ẹnya; nwoke ogeranya shiwa l'ozu egwu eje alwa l'uzenyashi ono. Nwoke ono be bụ onye shi l'alị úbvú úbvú ndu Ifuremu. O bu ebubu le Gibiya. Ndu bu l'eka ono be bụ ndu Benjaminu be ẹphe bụ. ¹⁷Nwoke ogeranya ono bya apalia ẹnya húma onye ije, no l'edupfu ono; o jia ya; sụ: “?Bụ awe be ijie? Teme ?bụ aweya be i shi?”

¹⁸O sụ iya: “Anyi shikwa Bétuplehemu, no l'alị Jiuda eje ala l'imime alị úbvú úbvú ndu Ifuremu. O l'eka ono be mu bu. Mu shi je Bétuplehemu; mu nodu alawa l'ulo Chipfu; ophu o dudu onye dutaru mu duba l'ibe iya. ¹⁹Anyi gudekwaru nkafụ-igara anyi ɛswa ɔkponku, ẹphe a-ze azee; waa nri, ẹphe e-ri; bya egudekwapho nri waa mée k'anyibe ndu-ozu ngu; mbụ ke mbeduua; waa ke nwozi ngu ke nwanyị; mē ke nwokoro-a, anyi l'iya tuko swiru-a. O to dükwa iphe, uko iya dürü anyi.”

²⁰Qo ya bụ; nwoke ogeranya ono; sụ phę: “G'ehu dükwa unu guu. Unu hakpooro eka; mu e-meeru unu iphe, mkpa iya dürü unu. Unu be jekwa k'azee l'edupfu.” ²¹No iya; o duta phę; lashja ibe iya. O bya anukota nkapfụ-igara nwoke ono nri. Ẹphe bya akwøebechaa okpa; bya eria; ngua.

²²Ephe nödukwadu-a eme ẹmereme; ndu iwashi shi le mkpukpu ono bya agbaa ulo ono, ẹphe no ono mgburugburu. Ẹphe bya etsuaha eka le mgbo; epfur nwoke ogeranya, nwe ulo ono asuje: “Dufataru anyi nwoke ono, bataru l'ulo ngu ono g'anyi jepfu!”

²³Onye ono, nwe ulo ono bya ekpufu etezi je asụ phę: “Ndu mu; waa-wakwa! Unu te eweshinu iwashi. Unu te emeshinu egube iphe-iphere ọwana; eshinu nwoke-a bụ ibe mu be ọ byaru. ²⁴Waa nwa mu nwanyị, nwoke teke ejepfuswee baa; wakwapho nwanyị, nwoke ono ta aludu ɔkpobe alulu. Mu e-dufuta phę nta-a g'unu gude phę jepfu; mee phę egube dükpoephoo unu ree. Ole-a; unu te ejekwa eme nwoke-a egube iphe-iphere du nno.” ²⁵Ole ndu ono ta ngaduru iya nchi. Qo ya bụ; nwoke ono, byaru ębøaa ono bya edufuta nwanyị ono, o to ludu ɔkpobe alulu ono l'etezi; nü phę. Ephe gude iya phakota iya l'enyashi ono mgburugburu. Nchi bohujephø; ẹphe paru iya ha; g'o tugbunga.

²⁶Nchi bohushia; nwanyị ono kpota onwiya je adaa gburugudugungu l'onu mgbo ulo nwoke ono, nnajuphu iya no ono. O dabyiru l'eka ono gbiri-ri jeye nchi bohu. ²⁷Nnajuphu nwanyị ono bya etehu l'utsu; guhaa uze ge ya lufu lashja; nwanyị ono o to ludu ɔkpobe alulu ono dabyiaru l'onulo ono; wushi eka l'onu-abata. ²⁸O sụ iya: “Gbeshi g'anyi la!” O buru rịgbidii. O kwe bya apata iya tụ-kobe l'eli nkafụ-igara iya; o buru iya ala unuphu. ²⁹O larwua unuphu bya ewota mma gbubushia nwanyị ono, o to ludu ɔkpobe alulu ono le nkwo le nkwo. Kwakashia uze iri l'ebø; chita je ekeeru ndu Ízurèlu l'ipfu l'ipfu. ³⁰Onyemonye húmaru iya nü; nodu asuje: “Egube iya ọwa be ẹnya ta ahumajekwaru l'alị Ízurèlu; ophu e te mejekwaru egube iya ọwa e shikpoo teke ndu Ízurèlu shi l'alị Ijiputu lufuta gbiriri byasụ ntanu-a. Unu rịkwaa ya ɔriri; unu achịarу iya idzu; pfua iphe, anyi e-me.”

Ndu Ízurélu akwakóbe etso ndu Benjaminu oğu

20 ¹Tobudu iya bụ; ndu Ízurélu l'ophu bya azafutakota e shi le mkpukpu Danu jeye le mkpukpu Biye-Sheba; mbu jeye l'alí Giladu. Ikpot oha ono bya edzukobe g'onye lanu l'iphu Chipfu le mkpukpu Mizupa. ²Ndu-ishí Ízurélu l'ipfu l'ipfu l'alí Ízurélu l'ophu bya edzukota l'iphu ndu k Chileke, dzukoberu nü ono. Iphe, ndu ojogu phē, gude okpa; bya apagbaaru ogu-echi dū bẹ bụ ụnu ugbo ụnu labo l'ụnu ükporo iri. ³Ndu Benjaminu bya anúma lẹ ndu Ízurélu bẹ jerwuwaru mkpukpu Mizupa. Tobudu iya bụ; ndu Ízurélu bya asú: “Unu kókpeeduru anyi g'ejio-iphe ówana shikpoo nwụa.” ⁴No iya; onye Lívayi ono, bụ iya bẹ alu nwanyi ono, e gburu ono bya akóahaa ya sú: “Mu lẹ nyee mu bẹ bahuru lẹ mkpukpu Gibiya, nō l'alí Benjaminu g'anyi je akwaa akwakwa. ⁵O be l'enýashi; unwoke ndu Gibiya byapfutashia mu; bya agbaa ụlo, mu nō mgburugburu. Ephe nōdu eme g'ephe gbuia mu. O bürü nyee mu bẹ ephe guderu k'ehuka jepfu jasú o nwụhu. ⁶Tobudu iya bụ; mu pata nyee mu ono gbubushia; chíta iya wojechaa l'alí Ízurélu mgburugburu; kele ephe rwürü alí; bya emee ębyi l'alí Ízurélu. ⁷Nta-a; unubé ndu Ízurélu l'ophu; unu pfua g'ee-me iya.”

⁸No iya; ndu Ízurélu wulihukota g'onye lanu; sú: “O tó dükwa m'onye lanu l'ime anyi byaru a-la unuphu. Mbụ l'o tó dudu m'onye byaru a-la ibe iya. ⁹Ole nta-a bẹ iphe, anyi e-me ndu Gibiya ta adükwa abudu g'anyi túa ido; egube ido ono meru bẹ bụ g'anyi e-me phē. ¹⁰L'okpa-ipfu Ízurélu l'ophu bẹ e-wofuta ụmadzu iri l'ime ndu ophu dū ükporo ise; a hóta ụmadzu ükporo ise l'ime ndu ophu dū ụnu labo l'ükporo iri; a bya ahóta ụnu ụmadzu labo l'ükporo iri l'ime ụnu ükporo l'ise g'ephe bürü ndu a-nodu evujeru ndu ojogu nri. Oo ya bükwanu ephe -jerwua mkpukpu Gibiya, nō l'alí Benjaminu; ephe emee phē iphe, gbaru phē nü lẹ k'ębyi ono, ephe meru l'alí Ízurélu ono.” ¹¹Oo ya bụ; ndu Ízurélu l'ophu bya edzukobekota g'onye lanu g'ephe ts oo mkpukpu ono oğu.

¹²No iya; okpa-ipfu ndu Ízurélu bya ezia unwoke; ephe jegbabé ipfu Benjaminu sú phē: “?Ębyi ówana, e meru l'echilabó unu-a bükpoó gunu? ¹³Unu dufutaru anyi ndu iwashí ono nta-a; mbu ndu Gibiya ono g'anyi gbushia; g'anyi shi nno wofu ejio-iphe ono l'alí Ízurélu.” Ole ndu Benjaminu ta ngaduru nchí l'iphe ono, ụnwunna phē, bụ ndu Ízurélu pfuru phē ono. ¹⁴O bürü iphe, ndu Benjaminu meru bụ l'ephe jeru edzukobe lẹ mkpukpu Gibiya g'ephe ts oo ndu Ízurélu oğu. ¹⁵Ephe bya edzukobe ükporo ụnu nemadzu éto l'ụnu ise, bükota ndu pagbaa ogu-echi, bụ ndu shikota le mkpukpu kẹ ndu Benjaminu; teme waa ụnu nemadzu l'ụmadzu ükporo iri l'ise, bụ ndu e shi lẹ mkpukpu Gibiya hóta. ¹⁶L'ime ndu ojogu ono g'ephe ha bẹ ụnu l'ükporo iri l'ise bụ ndu a hoataru, emegbaa ęki-cha. Ephe bụ ndu maru g'agba mgbeka l'ehu l'ehu; k'ophu bụ l'ephe a-dú

ike gude m kpuma gbata akpuru egbushi lanu; ophu ephe agbaswedu iya agbaswe. ¹⁷Ndu Izurelu; a -gufukwa ndu Benjaminu; bya edzukobe unu unwoke ugbo unu labo l'unu ukporo iri, bu ndu pagbaa ogu-echi. Gephe ha bükota ndu alwuje ogu.

Ndu Izurelu etso ndu Benjaminu ọgu

¹⁸Oo ya bu; ndu Izurelu bya awu-lihu jeshia m kpukpu B etelu; je aji-taada Chileke; su: "?Bu ndu ole l'ime anyi be e-vuru uzo je etsoo ndu Benjaminu ọgu?"

Chipfu su phē: "Oo ndu Jiuda be e-vuru uzo je."

¹⁹Tobudu iya bu; o be l'utsu iya; ndu Izurelu wu-lihu je adoru kwab eru m kpukpu Gibiya. ²⁰Ndu Izurelu bya awufu jeshia etso ndu Benjaminu ọgu. Ephe woru onwophē dozichaa g'ephe a-nodu tsoo phē ọgu ono le m kpukpu Gibiya. ²¹Ndu Benjaminu bya eshi le m kpukpu Gibiya wufuta bya egbua ndu Izurelu ukporo unu umadzu labo l'unu iri l'ise le mboku ono. ²²Ole ndu Izurelu be byaru eyeeru nwibe phē njima; bya edozichaa onwophē k'ogu l'eka ono, ephe shi nodugbaa le mboku k'ivuzo ono. ²³No iya; ndu Izurelu bya awufu je araa ekwa l'iphu Chipfu gbiriri jasú l'uzenyashi. Ephe jikwaapho Chipfu su iya: "?Bu g'anyi je etsobaa unwunna anyi, bu ndu Benjaminu ọgu ozo tö?"

Chipfu su phē: "Unu jenü."

²⁴Tobudu iya bu; o be le mboku k'ebō; ndu Izurelu wufutakwa bya g'ephe tsoo ndu Benjaminu ọgu. ²⁵Le mboku k'ebō iya ono be ndu Benjaminu byaru eshikwapho le Gibiya wufuta je etsoo ndu Izurelu ọgu. Ephe gbua ndu Izurelu ukporo unu umadzu labo l'unu ise, bükota ndu pagbaa ogu-echi. ²⁶Tobudu iya bu; ndu Izurelu l'ophu wufu jeshia B etelu je anodu kwaa ekwa l'iphu Chipfu. Ephe swikota egu mboku ono jasú l'uzenyashi. Ephe bya egweeru Chipfu ngweja-akpo-oku waa ngweja-ehu-guu. ²⁷Oo ya bu; ndu Izurelu bya ajita Chipfu; kele teke ono be bu l'eka ono be okpoko ogbandzu Chileke shi nođu. ²⁸O bürü Finehasu nwa Eleyaza; mbu nwanwa Eronu be bu onye eleta iya enya. Ephe jia Chipfu su iya: "?Bu g'anyi je je etsoo ndu Benjaminu, bu unwunna anyi ọgu ozo; tö g'anyi te ejeshi?"

Chipfu su phē: "Unu je; kеле echele be mu e-worū phē ye unu l'eka."

Ndu Izurelu alwu ndu Benjaminu

²⁹Tobudu iya bu; ndu Izurelu bya eye ndu nemadzu; ephe kpukotaru ekpuru gbaa m kpukpu Gibiya mgburugburu. ³⁰Ndu Izurelu bya awu-fu jepfushia ndu Benjaminu ọgu le mboku k'eto ono. Ephe je edozichaa onwophē egube ono, ephe emejehawa iya ono nođu kwab eru ndu Gibiya. ³¹No iya; ndu Benjaminu wufuta g'ephe bapfu ndu Izurelu. Ndu Izurelu defuta phē edefuta. Ephe shi le m kpukpu phē ono wufuta. Ephe bya

awata egbushi ndu Ízurélu egube ono, ephe egbujehawaa phē ono; k'ophu bu lē ndu Ízurélu, ephe gbushiru l'egu; mē lē gbororo ụzo, e shi eje Bete-lu; mē ophu e shi eje Gibiya bē dū ụkporo ụmadzu l'umadzu iri. ³²Tobudu iya bụ; ndu Benjiaminu nōdu epfu sū: "Anyi egbushiakwaa phē egube anyi gbushiru phē lē k'ivuzo pho!"

Ndu Ízurélu nōdu epfu sū: "Unu g'anyi kpolaa azu g'ephe wufuta-gbuazue le mkpukpu; bya anodukota lē gbororo." ³³No iya; ndu Ízurélu l'ophu lụfukota l'eka ephe nō; je akwakachaa k'ogu lē mkpukpu Belu-Tama. Ndu Ízurélu, bụ ndu ophu kpugbaaru ekpuru l'egbudu shichaa l'eka ephe nō zefuta l'uzo ẹnyanwu-ariba mkpukpu Gibiya. ³⁴Tobudu iya bụ; ụkporo ụnu nemadzụ l'ụnu ụmadzu ise, a hoṭarū l'ime ndu Ízurélu l'ophu bya awụfu jeshia etso ndu Gibiya ogu. Ogu ono kpohu ọku; k'ophu bụ lē ndu Benjiaminu ta amadụ lē teke ephe a-buru mkpurupyata bē rruwaru nụ. ³⁵Chipfu gude ndu Ízurélu lwụa ndu Benjiaminu mbóku ono. Ndu Ízurélu gbua ndu Benjiaminu ono ụkporo ụnu nemadzụ eto l'unu labo l'ukporo ụmadzu iri l'ise, bụ ndu pagbaa ogu-echi. ³⁶O ya bụ; ndu Benjiaminu húma l'a lwụ-kpewaru phē.

Ndu Ízurélu parụ ndu Benjiaminu haa laphushia azu; kēle ephe kpóru obu ye lē ndu k'ono, ephe yeru ephe kwakaa l'egbudu lē mgboru mkpukpu Gibiya ono. ³⁷No iya; ndu ono, domishiru onwophe l'egbudu ono gbaephō egwegwa bapfu ndu Gibiya; bya agbakashihu gude ogu-echi gbushikota ndu bu lē mkpukpu ono l'ophu. ³⁸Ndu Ízurélu bē ephe lē ndu ono, domishiru onwophe l'egbudu ono chihawaru iya achichi l'ephe e-me g'enwuru-oku kpufu lē mkpukpu ono. ³⁹O ya bụ; teke ono ndu Ízurélu ghakoheru tsu-phuahaa azu l'ogu ono; ndu Benjiaminu wata egbushi ndu Ízurélu; gbua phē ụkporo ụmadzu l'umadzu iri pho; bē ndu Benjiaminu watarụ epfupfu asuje: "Anyi alwuakwaa phē egube anyi lwuru phē lē mbóku k'ivuzo pho!" ⁴⁰Enwuru oku kpufuepho lē mkpukpu ono; ndu Benjiaminu bya aghaa ẹnya húma lē mkpukpu phē ono l'ophu bē enwuru-oku, shi iya nü akpụ kē tuutuutuu ala l'akpaminigwe.

⁴¹Tobudu iya bụ; ndu Ízurélu ghakohe wüppyabe phē. Ndzu-agugu rruata ndu Benjiaminu; kēle ephe mawaru lē teke ephe a-buru mkpurupyata bē rruwaru nụ. ⁴²O ya bụ; ephe chie ọkpa l'oso gbalaaharu ndu Ízurélu; agba ala l'uzo echiegue. Ole ephe ta awaduru l'ogu ono. Ndu Ízurélu ndu ophu shi lē mkpukpu ono awufuta bē kwabutaru phē woru phē gbushia l'eka ono. ⁴³Ephe gbaa ndu Benjiaminu mgburugburu; chia phē je agbabua phē iphu; zo'o phē pyakapyaka gbiriri jasụ l'uzo ẹnyanwu-awawa mkpukpu Gibiya. ⁴⁴Ndu Benjiaminu, e gburu ebugbugu bē dū ụkporo ụnu nemadzụ labo l'unu ise, bükota ndu ojogu, ike dū l'ogu. ⁴⁵Ephe ghakohe gbaru lashia l'echiegue l'oke mkpuma Rímonu. Ndu Ízurélu gbutsukwaa-pho ụnu ụmadzu iri l'ebó l'ukporo ụmadzu iri lē gbororo. Ephe chia ndu Benjiaminu kpabekpabe jasụ lē mkpukpu Gidomu; bya egbutsushifụa ụnu

ümüzdu ise զո. ⁴⁶ Mbọku ono bẹ ndu Benjaminu, e gburu ebugbugu, bụ iya bụ ndu pagbaa ogu-echi bẹ dụ ụkporo ụnu nemadzụ ẹto l'ụnu ümüzdu labo l'ukporo ümüzdu iri. G'ephe hakota bẹ bugbaa ndu ike dụ l'ogu.

⁴⁷Ole ụnu nemadzụ ụkporo ümüzdu iri bẹ dudu ike nahụ gbarwua echięgu oke mkpuma, Rịmonu. Ephe nokota l'eka ono ọnwa eno mgburugburu. ⁴⁸No iya; ndu Ízurelu bya alaphu azụ; bapfu ndu Benjaminu; je egude ogu-echi tuko ndu bu le mkpukpu ono gbushikota; mbụ gbukota iphe-edobe; mékpo iphemiphe, ephe húmaru. Iphe, bükpoó mkpukpu, ephe jepfuru bẹ ephe tushichaaru oku.

Unwanyi, ndu Benjaminu a-luru

21 ¹Ndu Ízurelu bẹ ribuhawaru angu le mkpukpu Mizupa sụ l'o to dudu m'onye lanu l'ime phẹ byaru ekuta nwada iya kee onye Benjaminu. ²O ya bụ; ndu Ízurelu ono zafu je akụru le Bételu; nodu l'iphu Chileke kwaā erekwa kwashia ya ike; gbiriri jasụ l'uzenyashi. ³Ephe nodu ara sụ: “Oowaa! Gube Chipfu, bụ Chileke kẹ ndu Ízurelu; ?bụ gunu kparu iphe, egube iphe ọwana dapfutaru ndu Ízurelu? ?Bụ gunu kparu iphe, ipfu lanu a-nodu achihu achihu le Ízurelu ntanu?”

⁴O beepho l'ọnme wa ụtsu le nchitabohu iya; ephe woru oru-ngweja kpua l'eka ono; bya egwee ngweja-akpo-oku; waa ngweja-ehu-guu l'eli iya. ⁵No iya; ndu Ízurelu bya ajia sụ: “?Bụ ndu ole l'ipfu ndu Ízurelu l'ophu bẹ te etsodu bya g'anyi dzukọ l'iphu Chipfu l'eka-a?” Noo kẹle ephe ribuhawaru oke nte sụ l'onye ta abyadụru g'ephe dzukobøe l'iphu Chipfu le mkpukpu Mizupa bẹ e-gbu ebugbugu. ⁶Tobudu iya bụ; aphụ rwua ndu Ízurelu l'ehu l'opfu ụnwunna phẹ ono, bụ ndu Benjaminu. Ephe sụ: “Nta-a bẹ ipfu lanu chihuru le Ízurelu.” ⁷Sụ: “?Denukpo g'anyi e-me lusiaru ndu ophu phoduru nụ nwanyi; eshinu anyi gudewaa ẹpha Chipfu ribua nte l'o to dudu nwada anyi, anyi byaru eke phẹ-a.”

⁸O ya bụ ephe bya ajia sụ: “?Bunu-a ndu ole l'ipfu ndu Ízurelu bẹ ta abyadụru g'anyi dzukobøe l'iphu Chipfu le mkpukpu Mizupa?” No iya; ephe bya amaru le ndu mkpukpu Jiabeshi-Giladu bẹ ta adudu m'onye lanu, byaru nụ; ⁹noo kẹle ephe byaru edzua onwophẹ maru l'o to dudu ndu Jiabeshi-Giladu m'onye lanu nọ l'eka ono. ¹⁰Tobudu iya bụ; ndu ono, dzukobøeru l'eka ono bya eye ụkporo ụnu ndu ojogu l'ụnu ndu ojogu iri g'ephe je egude ogu-echi gbushikota ndu bu le Jiabeshi-Giladu; je akpachaa l'ünwanyi; mè ụnwiegirima. ¹¹Ephe sụ phẹ: “Iphe, unu ee-me baa: Unu gbushia iphe, bükpoó unwoke; mè ụnwanyi, nwoke jepfujewaru.” ¹²L'ime ndu ono, bu le Jiabeshi-Giladu ono bẹ bụ ụnu ụnwumgboko bẹ ephe húmaru, bụ ndu nwoke teke ejefuswee. Ephe duta phẹ jeshia l'odu phẹ le mkpukpu Shilo l'alí Kénanu.

¹³Tobudu iya bụ; ndu ono, dzukobøeru nụ ono l'ophu bya ezia ozi g'e je ezia ndu Benjaminu ono, nọ l'oke mkpuma Rịmonu l'ephe l'ephe bẹ

dụwaa lẹ ree. ¹⁴Ọ ya bụ; ndu Benjaminu lwatashịa lẹ teke ono; a bya eduru ụnwumgboko ono, a harụ ẹphe nōdu ndzụ, bụ ndu shi Jiabeshi-Giladu pho nụ phē g'ephe lürü; obenu l'ụnwumgboko ono ta asụdu phē.

¹⁵No iya; aphụ ndu Benjaminu bya erwua phē l'ehu; kélé Chipfu yewaru ụwara l'ipfu ndu Ízurelu.

¹⁶Tobudu iya bụ; ndu bụ ogerenya lẹ ndu ono, dzukoberu nụ ono bya asụ: “?Denu g'anyi e-me k'ụnwanyi, ndu ọphu phoduru nụ a-lürü; g'a tükowaru ụnwanyi, nō l'alị ndu Benjaminu gbushigbua?” ¹⁷Ephe sụ: “Ọ to dükwa g'ee-me gę ndu Benjaminu, phoduru nụ te enweru okipe; k'ọphu bükwanu l'ipfu lanụ ta a-chihudu lę Ízurelu.” ¹⁸Sụ: “Ole anyi te e-kekwanụ phē ụnwada anyi; eshinu anyibe ndu Ízurelu ribuwari nte sụ: ‘Onye keru ndu Benjaminu nwada iya; g'onye ọbu bükwaru onye a türü onu!’”

¹⁹Ephe sụ: “Lenu! Anyi nwekwaru ọbo-iphe, anyi abojeru Chipfu l'aphagapha lę Shilo, nō l'uzo isheli mkpükpu Bętelu; mbụ l'uzo enyanwu-awawa ụzo, shiru Betelu jeshia mkpükpu Shekemu; waa l'uzo ndohali mkpükpu Lebona.” ²⁰Ọ ya bụ; ẹphe pfuaru ndu Benjaminu sụ phē: “Unu tüğbua je edomishia onwunu l'opfu-vayịnu; ²¹kwagebekpoe-pho. Teke ụnwumgboko Shilo wufutaerupho bya ete ebvu; g'onyenonu gbafutachaa l'opfu-vayịnu ono je egude nwamgboko lanụ, ọo-lürü; gude gbaru lashịa alị ndu Benjaminu. ²²Teke ndu nna ụnwumgboko ono; ozoo unwune phē unwoke jeru epfupfu bę anyi a-sụ phē g'ephe meerurụ anyi ree; yetarụ unu ẹka; kélé ọ to dudu nwoke, anyi gbuphoduru nwanyị, ọo-lürü lę teke anyi l>wuru ogu ono. L'iswi dükwa phē mma; eshinu ọ to będu ẹphebedua kutaru ụnwada phē kee unu.”

²³Ọ ya bụ; ndu Benjaminu mee nno. O be teke ụnwumgboko ono ete ebvu; nwoke nonu gbafutachaa je azụ-gude nwamgboko lanụ; pata iya gbalaa g'o je a buru nyee ya. No iya; ẹphe lashịa l'oke alị phē; je eworu mkpükpu ono kpükwa-zia; buru. ²⁴Tobudu iya bụ; ndu Ízurelu wükahu l'ekịa ono teke ono; onyenonu lashịa unuphu l'ipfu nkiya; mbụ onyenonu shi l'ekịa ono lashịa l'oke alị nkiya.

²⁵Teke ono bę ndu Ízurelu eshidu nweru onye bụ eze phē; onyemonye shi anoduje eme g'o dụ iya.